

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Bakalářská práce

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra českého jazyka a literatury

Čtenářství na středních školách

Bakalářská práce

Autor: Veronika Kohoutová
Studijní program: Specializace v pedagogice (Bc. učitelství)
Studijní obor: Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání – Ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání (CJB-RJB)
Vedoucí práce: doc. PaedDr. Alena Zachová, CSc.
Oponent práce: Mgr. Michal Čuřín, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Autor:	Veronika Kohoutová
Studium:	P18P0266
Studijní program:	B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání, Ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání
Název bakalářské práce:	Čtenářství na středních školách
Název bakalářské práce AJ:	Reading at high schools

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Provedu průzkum čtenářství na středních školách. Budu se věnovat tomu, co žáci středních škol čtou v rámci školního učebního plánu, ale i v jejich volném čase. Dále zjistím, jak často žáci knihy čtou, a kdo je ke čtení vede.

Čtenářství a čtenářská gramotnost - Alena Zachová

Čteme? - Jiří Trávníček

České děti a mládež jako čtenáři 2017 - Hana Landová, Irena Prázová, Vít Richter

Garantující pracoviště: Katedra českého jazyka a literatury,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Alena Zachová, CSc.

Oponent: Mgr. Michal Čuřín, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 21.11.2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucí závěrečné práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne

.....

Poděkování

Děkuji doc. PaedDr. Aleně Zachové, CSc. za odbornou pomoc a podnětné rady při zpracování bakalářské práce.

Anotace

KOHOUTOVÁ, Veronika. *Čtenářství na středních školách*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2022. 60 s. Bakalářská práce

Provedu průzkum čtenářství na středních školách. Budu se věnovat tomu, co studenti středních škol čtou v rámci školního učebního plánu, ale i v jejich volném čase. Dále zjistím, jak často studenti knihy čtou, a kdo je ke čtení vede.

Tato bakalářská práce se zabývá tématem čtenářství na středních školách. Teoretická část se věnuje problematice vlivu výchovy dětí a dospívajících ke čtenářství a zároveň vlivu sociálních sítí na tuto problematiku. Definiuje zde klíčový pojem čtenářství studentů na střední škole. Práce je podložena dotazníkovým šetřením, kterého se zúčastnilo 87 respondentů středních škol.

Klíčová slova: čtenářství, čtení, střední škola, sociální sítě, volný čas, podpora čtenářství

Annotation

KOHOUTOVÁ, Veronika. *Reading at high schools*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2022. 60 p. Bachelor Degree Thesis.

I will conduct a survey of reading at high schools. I will focus on what high school students read within the school curriculum, but also in their free time. Next, I find out how often the students read the books and who guides them to read.

This bachelor thesis deals with the topic of reading in high schools. The theoretical part deals with the issue of the influence of children's and adolescents' education on reading, as well as the influence of social networks on this issue. It defines the key term of student reading in high school. The thesis is supported by a questionnaire survey in which 87 respondents of high schools participated.

Keywords: readership, reading, high school, social networks, leisure, reading support

Obsah

Úvod	9
1. Definice související se čtenářstvím	11
1.1. Výchova ke čtenářství	12
1.2. Kniha a její význam	12
2. Propagace četby a podpora čtenářství	13
2.1. Březen – měsíc čtenářů	13
2.2. Internet a čtení	14
3. Průzkumný dotazník „Čtenářství na středních školách“	15
4. Odpovědi studentů středních škol a souhrnná analýza dotazníku	15
5. Výzkumy čtenářství v posledním desetiletí	34
Závěr	37
Seznam použitých zdrojů	39
Literární prameny:	39
Internetové zdroje:	39
Příloha 1 průzkumný dotazník	40
Příloha 2 povinná četba	44
Příloha 3 maturitní seznam četby	49

Úvod

Tato práce se zabývá čtenářstvím na středních školách, věnuji se především informativní rovině, tj. zjišťování informací o čtení a čtenářských zájmech středoškoláků. Z tohoto důvodu jsem vytvořila dotazník, který mi pomohl analyzovat, jak současní studenti středních škol čtou, jaký druh literatury preferují, nebo naopak jakou četbu nevyhledávají.

Dnešní středoškoláci jsou obklopeni technickými vymoženostmi jako jsou chytré telefony, tablety, televize, herní konzole, notebooky a počítače. Raději hrají online hry, než aby si přečetli knížku. Tím, že již v dětském věku mají velmi snadný přístup k tabletům nebo jiné elektronice, nerozvíjí se jejich vlastní fantazie a tyto návyky následně upřednostňují před čtením knih i jako středoškoláci. Při čtení knih si každý vytváří vlastní svět, ve kterém se odehrává děj knížky a představuje si, jak vypadají hlavní postavy. Na obrazovkách elektronických přístrojů se zobrazuje již vytvořené prostředí, včetně hlavních postav. Tím uživatel ztrácí možnost více využít svou představivost. Největším problémem, proč středoškoláci čtou málo je, že mají kolem sebe spoustu jiných atraktivnějších možností, kterým dají přednost před samotnou četbou. Je pochopitelné, že každého baví něco jiného, a ne každý je milovníkem knih. Vzhledem k slovní zásobě a nutnosti mít alespoň částečný přehled o literatuře, který pak středoškoláci využívají u různých zkoušek či přijímacích řízení k dalšímu vzdělávání, je dobré mít přečteno pár knížek. Knihy zároveň poskytují relaxaci a přinášejí nové informace, např. pokud se jedná o knihu humorných povídek, cestopis nebo o historii.

Současným populárním trendem jsou sociální sítě, kde středoškoláci tráví většinu svého volného času. Bohužel i ve škole při hodinách nevěnují pozornost vyučujícímu, ale sledují dění na sociálních sítích, jako jsou např. Facebook + Messenger, Instagram, TikTok, YouTube, Snapchat, Twitter, a tak dále. Všechny výše uvedené sociální sítě jsou si významově i obsahově podobné. Studenti si na sociálních sítích mezi sebou píší, nahrávají své nebo jakékoliv jiné fotky, sdílí své pocity, nahrávají videa. Jejich cílem je získat, co nejvíce „lajků“ neboli palců a tím i pozornost ostatních. Na YouTube studenti sledují videa od takzvaných „YouTuberů“, kteří natáčejí svá videa, ukazující, jak hrají nějakou hru nebo jaké si koupili oblečení. Chtějí tím dosáhnout větší sledovanosti svého „profilu“ a stát se inspirací pro ostatní. Nejedná se vždy o zcela správnou inspiraci, někteří studenti sebou nechají velmi snadno manipulovat. Bohužel sociální sítě hýbou světem a středoškoláci na nich tráví mnoho času, nedá se tomu zcela vyhnout, protože člověk musí jít s dobou.

Je důležité vést děti ke čtení knih, aby to braly jako součást života a zachovaly si tento návyk i jako středoškoláci. Čtení knih je nutností, která má rozvíjet přehled jednotlivce a člověk by se jí neměl vyhýbat, neboť se na základní škole píše čtenářské deníky, na střední škole taktéž, seznam přečtených knih je zároveň součástí maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury.

Společnost se mnohdy rozděluje do různých táborů, ať už na milovníky čtení knih nebo na ty, co čtou neradi. Čtení knih má přitom plno výhod, například prohlubuje slovní zásobu, zlepšuje paměť, přináší nám nové informace, zlepšuje soustředěnost, snižuje stres, zvyšuje intelekt a tím také pomáhá při vykonávání různých zkoušek, kde je potřeba rychlé čtení a dobré porozumění textu, např. u didaktického testu při maturitní zkoušce.

V době přípravy této práce nebyla vzhledem k pandemické situaci možnost setkat se se studenty středních škol osobně. Z tohoto důvodu byl vytvořen online dotazník, který byl dostupný na internetu a odkaz pro možnost jeho vyplnění byl sdílen na platformě Facebook. Tento odkaz na dotazník také zprostředkovala paní profesorka českého jazyka PhDr. Jana Pernicová studentům střední školy Československá akademie obchodní Dr. E. Beneše, Praha 2, v době distanční výuky.

1. Definice související se čtenářstvím

Níže uvedená terminologie byla použita z knihy Jiřího Trávnička *Čtenáři a internauti*¹ a tyto definice budu ve své práci využívat.

Čtení = mediální aktivita zaměřená na knihy (časopisy, noviny...) a jejich duševní přisvojování; čas věnovaný knihám; základní aktivita související s knihami; socio-kulturní dovednost či kompetence. V rámci všech ostatních kompetencí sehrává čtení klíčovou roli.

Čtenář = ten, kdo deklaruje, že čte (knihy, časopisy a jiná čtenářská média); ten, jehož mediální dovednost je směřovaná ke (→) čtení; duševní uživatel knih (a jiných písemných zdrojů). Účastník (→) čtenářské kultury.

Četba = více než základní (mediální) aktivita zaměřená na knihy (časopisy a jiná čtenářská média); aktivita, která vykazuje vlastní vnitřní zákonitosti a ze které je patrná nějaká intence, plánovitost, hodnotový vztah ke knihám a jejich výběru; jde o vztah, který nevzniká jednorázově, ale musí být po určitou dobu rozvíjen a udržován.

Čtenářství = pojem, který se používá zejména v souvislosti s dětskou populací; plánovité a cílené rozvíjení (→) četby zejména za pomoci školy, knihoven a jiných a jiných vzdělávacích institucí; rozvíjení, které je často doprovázeno institucionálně organizovanými kampaněmi a podpůrnými akcemi.

Čtenářstvo/čtenářská veřejnost = společenství těch, již se deklarují jako (→) čtenáři a u nichž lze vysledovat nějaké individuální zákonitosti, a to ohledně vkusu, výběru, intenzity čtení atd.; uživatelé (→) četby.

Čtenářská socializace = proces, jímž nás knihy (a jiná čtenářská média) a jejich čtení činí součástí dané kultury a society; proces, jímž nás knihy a jejich čtení do dané kultury zařazují a spojují s ostatními jedinci stejné society. Důležitými činiteli socializace jsou rodina, škola a knihovna, ale existují i činitelé neoficiální: kamarádský kolektiv, zájmová skupina, pracovní kolektiv.

Čtenářská kultura = soubor všech aktivit, které se týkají knih, (→) čtení, četby, knižního chování a vůbec vztahu ke knihám; to, co vykazuje v našem vztahu ke knize nějaké – časově a prostorově podmíněné – společné rysy a co nás identifikuje jako příslušníky stejné kultury; co,

¹ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internauti*. Brno: Host – vydavatelství, s. r. o., 2011, s. 42-43. ISBN 978-80-7294-515-3.

jak často, kolik, kde, kdy čteme, co a kolik nakupujeme, jak často chodíme do knihoven, jak velké máme domácí knihovny aj. Čtenářská kultura je sférou všech těch, kdo se nějak vztahují ke čtení.

1.1. Výchova ke čtenářství

Dítě předškolního věku může být pouze posluchačem, protože neumí číst, proto mu předčítají rodiče a tím mu jsou vzorem a motivují ho k pozitivnímu vztahu ke knize. V tomto věku dítě především vnímá ilustrace a srozumitelnost textu knihy. Na základní škole, když již děti umí číst a vybírají si knížky sami, prohlubují si k nim osobní vztah. Každé dítě se vyvíjí jinak. Děvčata si raději zvolí dívčí romány, chlapci naopak komiksy nebo dobrodružnou literaturu. Postupem na střední školu, dospíváním a vývojem osobnosti adolescentů, se škála vyhledávaných žánrů velmi rozšiřuje, což je vidět i v odpovědích dotazníkového šetření.

- když nečtou rodiče, nečtou ani děti
- základ čtení je dán už v dětství, jen málokdo si najde cestu sám později²

1.2. Kniha a její význam

Kniha má různý význam v jednotlivých věkových kategoriích. Čtení knih plní výchovně-vzdělávací funkci a podílí se na rozvoji osobnosti jedince. Nejmladší čtenáře přenáší kniha do světa pohádek a pomáhá jim rozvíjet jejich fantazii. Pro čtenáře, kteří navštěvují základní školu je četba nejen zábavou, ale také již plní funkci informativní. Žáci si v knihách mohou najít potřebné informace do školy. Pro studenty středních škol může být čtení knih také relaxační formou, ale zároveň si v odborných knihách mohou najít pomocné texty a informace pro vypracování seminární práce nebo zadaného referátu.

Důležitým zprostředkovatelem knih byly u nás od počátku 20. století knihovny, které také prováděly první průzkumy čtenářství. *„Výzkumy čtenářství pod vlivem bibliopsychologie u nás realizoval zejména Jaroslav Frey. Freyův text patří k prvním teoretickým publikacím popisujícím vztah mezi čtenářem a knihou u nás. Čtenáře zkoumá v této práci z pozice knihovníka a čtenářství chápe komplexně, počínaje procesem čtení, vybavováním představ až po vžití se a ztotožnění s obsahem knih a jejich hrdinů.“³*

² TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internauti*, s. 141.

³ ZACHOVÁ, Alena. *Čtenářství a čtenářská gramotnost*. Vlkov: Helena Rezková, 2013, s. 10-11. ISBN 978-8-904449-7-3.

2. Propagace četby a podpora čtenářství

- městské knihovny zaštiťované Svazem knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP)
- svět knihy při svazu českých knihkupců a nakladatelů
- klub ilustrátorů dětské knihy
- obec spisovatelů

„Fungující veřejné knihovny. Síť českých knihoven patří k nejhustším na světě, nadto jsou jejich návštěvníci se službami spokojeni; za plus je nutno považovat, že knihovny byly schopny podchytit ty nejmladší.“⁴

2.1. Březen – měsíc čtenářů⁵

Březen jako Měsíc knihy se slaví od roku 1955. I přes původně ideologické zaměření býval (nejen) v knihovnách po dlouhá desetiletí vždy věnován knihám a čtení. Je to tedy naše nejstarší a tradiční kampaň k podpoře četby a čtenářství. Na přelomu tisíciletí se knihovny připojily ke kampani Březen – měsíc internetu a využily tento měsíc k propagaci nového média a nových služeb knihoven s ním spojených, přičemž se nikdy nezapomínalo ani na propagaci knihy a čtení. Každoročně se zapojí přes 400 knihoven z celé České republiky.

V rámci BMČ se v knihovnách prezentují především nově zaváděné služby: zahajuje se např. půjčování elektronických čteček knih, tabletů, elektronických knih, tematických kufříků, audioknih, upravují se webové stránky pro mobilní zařízení. Nabízejí žákům balení a opravy učebnic, obyvatelům obcí knihobudky. Zahajují se nové společné projekty. Vše je doplněno intenzivnější nabídkou zajímavých programových aktivit. Jde mimo jiné i o zjištění reálné situace s nečtenářstvím v ČR, hledání důvodů toho, proč do knihoven někteří lidé nechodí, a následnou změnu prostředí, fondů a služeb.

Cíl projektu

- Propagovat činnost a služby knihoven.
- Nabídnout nové, moderní služby.
- Propojit čtenáře a zájemce o tyto služby, organizace a instituce zabývající se četbou a čtenářstvím ke společné mediální kampani.

⁴ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internauti*, s. 162

⁵ Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2021 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.skipcr.cz/projekty/brezen-mesic-ctenaru>.

- Podpořit společenský význam a prestiž četby. Dát o sobě vědět: ano, čteme a je nás stále hodně!

2.2. Internet a čtení

„Domestikovaný internet. Toto nejnovější médium jsme si osvojili ku pomoci čtenářské kultury (on-line katalogy, nakupování, hledání informací, blogosféra jako nové recepční pole). Jsme však velmi zdrženliví přejít na ně čtenářsky úplně.“⁶ Pomocí internetu si můžeme stahovat knihy do čteček knih, do kterých se vejde velké množství titulů a také můžeme na mobilních zařízeních číst knihy online díky internetu.

Z textů, které čtenáři čtou na internetu převládají především texty soukromé (e-maily) a z veřejných pak zprávy. Internet se tedy stává médiem krátkých textů, beletristické delší texty se čtou minimálně. Z různých průzkumů vyplývá, že se čtou stále kratší texty po kratší dobu. Do budoucna to může znamenat, že na internetu budeme číst pouze krátké texty a ty ostatní budeme číst jinde anebo si delší texty budeme tisknout z elektronické podoby.⁷

„Poslední výzkum mohučské Nadace čtení (2008) ukazuje, že 67 procentům lidí ve věku mezi 14-19 lety je jedno, zda čtou texty v podobě tištěné či elektronické.“⁸ Z mého průzkumu však vyplývá, že studenti středních škol raději čtou knihy v tištěné verzi.

Internet

„Frekventované téma, které k sobě poutá hodně pozornosti; panuje bezvýhradně negativní hodnocení.

- *nemít internet, pak mám čas na čtení*
- *lidé raději sedí u internetu (u počítače, na telefonu)*
- *je to modla lidstva, nic nemusím hledat, „něco“ to najde za mě*
- *hlavně mladší generace, mládež je k němu doslova přikovaná*
- *zejména studenti, ti nahrazují výtahy z internetu skutečné čtení knih, případně si zajdou na film“⁹*

Výše uvedené aktivity platí pro všechny školní kategorie a zároveň pro studenty středních škol.

⁶ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internauti*, s. 162.

⁷ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internauti*, s. 28.

⁸ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internauti*, s. 28.

⁹ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internauti*, s. 143.

3. Průzkumný dotazník „Čtenářství na středních školách“

Pro studenty středních škol byl vytvořen průzkumný dotazník (viz. Příloha 1), který obsahuje 24 otázek. Cílem tohoto dotazníku bylo zjistit, co žáci středních škol čtou v rámci školního učebního plánu a co čtou ve svém volném čase. Dále také, kdo nebo co je ke čtení vede a jak často se věnují četbě knih. Dotazníku se účastnilo 87 studentů všech ročníků středních škol, gymnázií a středních odborných učilišť.

4. Odpovědi studentů středních škol a souhrnná analýza dotazníku

1. Jaký typ střední školy studujete?

Hodnota	Procent	Odpovědi
Gymnázium	11 %	10
Střední škola	87 %	76
Střední odborné učiliště	1 %	1

Většina respondentů, kteří odpovídali na tento dotazník, studuje střední školu.

2. V jakém jste ročníku?

Hodnota	Procent	Odpovědi
1.	21 %	18
2.	31 %	27
3.	21 %	18
4.	28 %	24

Prováděného výzkumu se účastnili žáci z každého ročníku střední školy. Jsou zde zastoupeny všechny věkové kategorie mladistvých, tj. 15-18 let.

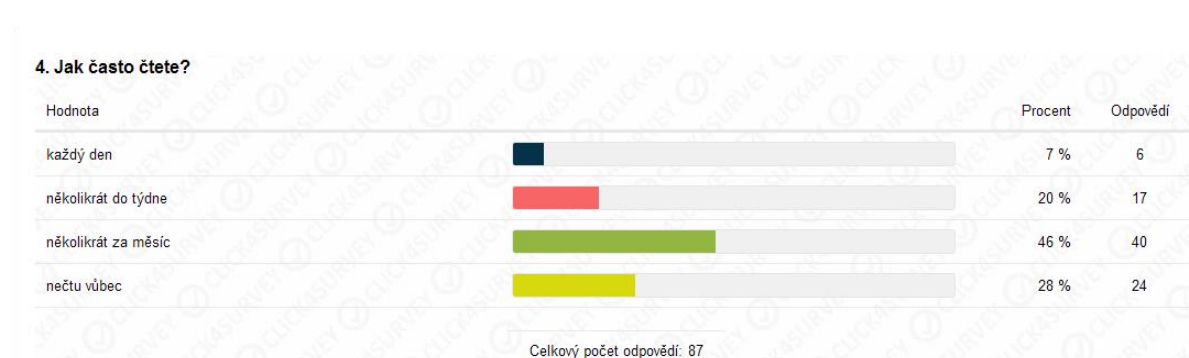
3. Čtete rádi?

Hodnota	Procent	Odpovědi
ano	37 %	32
ne	20 %	17
trochu	44 %	38

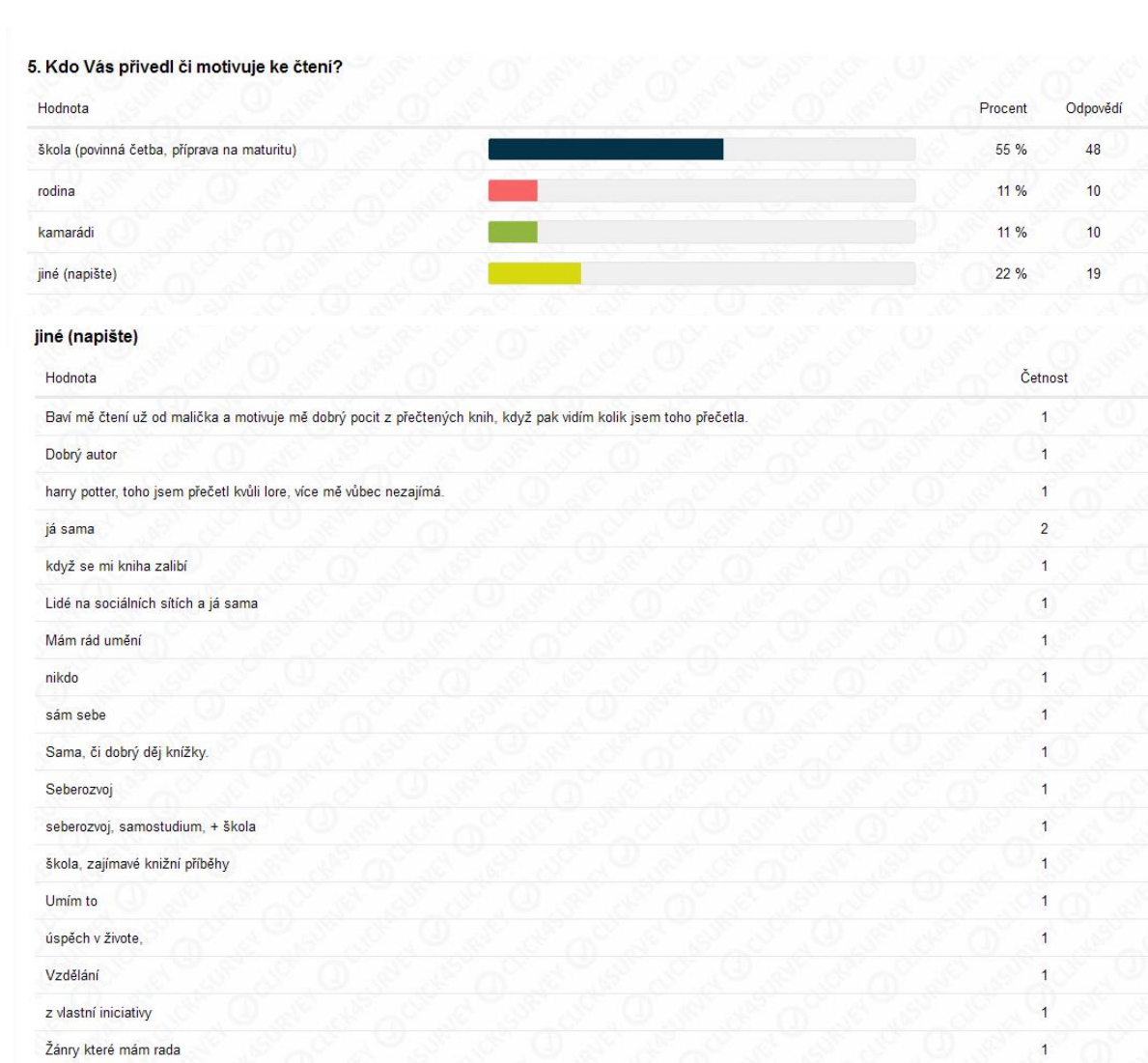
Celkový počet odpovědí: 87

V této otázce vyjádřilo kladný vztah ke čtení 37% studentů, oproti tomu 1/5 respondentů vybrala negativní odpověď. Nejčastější odpovědi mladistvých s hodnotou 44% z celkového

počtu dotázaných je, že rádi čtou pouze „trochu“. Obecně lze říci, že je mezi současnými mladistvými málo vášnivých čtenářů.

Z odpovědí na otázku č. 4 vyplývá, že se ke čtení každý den či několikrát v týdnu dostane 27% respondentů. Nejčastější odpovědí se 46% je, že se čtení věnují několikrát za měsíc. Druhou nejvíce vybranou odpovědí je, že respondenti nečtou vůbec. Studenti tedy nečtou moc často, nebo nečtou vůbec, což není velmi dobrý signál.

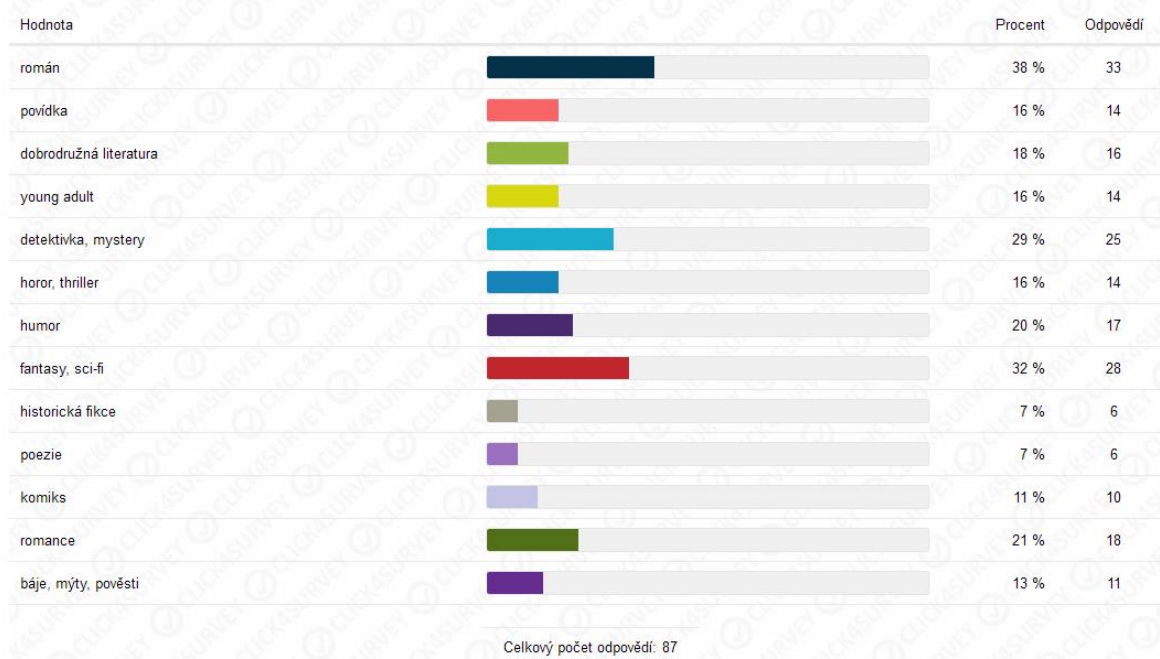
Z výše uvedených odpovědí je viditelné, že nejvíce ke čtení motivuje škola, což uvedla více jak polovina studentů. Motivace rodiny a kamarádů není tak výrazně zastoupena, obě kategorie dosáhly shodného počtu hlasů (rodina 10 hlasů, kamarádi také 10 hlasů). 22% dotázaných ještě upřesnilo svou odpověď týkající se motivace. Nejčastěji studenti ke čtení motivují sami sebe (6 hlasů), opět se zde vyskytují odpovědi, že studenty motivuje vzdělání, seberozvoj a samostudium. Tyto odpovědi mě mile překvapily, ať už kvůli tomu, že studenty čtení baví, chtějí se něco dozvědět, naučit a sami sebe rozvíjet.

6. Bavi Vás předmět český jazyk (literatura) na Vaší škole?

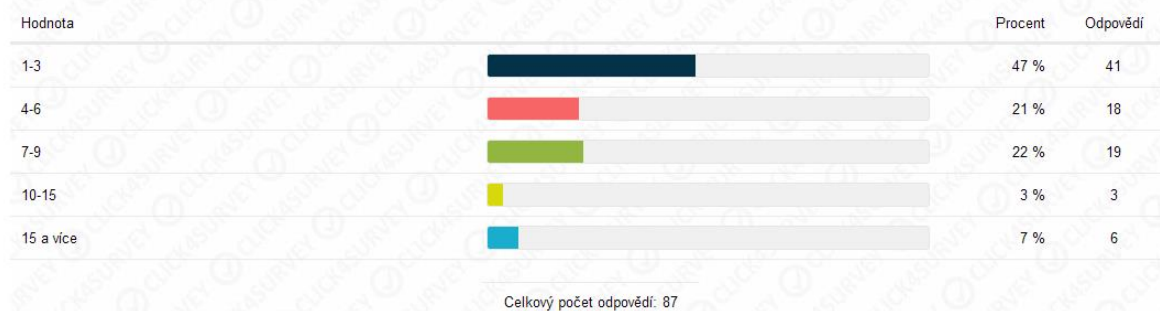
2/3 studentů mají kladný vztah k předmětu český jazyk a literatura vyučovanému na jejich střední škole. Zbývá 1/3 respondentů hodnotí svůj vztah k vyučovanému předmětu záporně. Český jazyk a literatura jsou neodmyslitelnou součástí výuky. Díky tomu, že se učíme číst a seznamujeme se se všemi úskalími českého jazyka, jsme schopni přečíst a pochopit význam a obsah knihy.

7. Jaký je Váš nejoblíbenější žánr knih? (vyberte 1-3 odpovědi)

Nejčastěji zastoupeným a zřejmě tedy nejoblíbenějším literárním žánrem u studentů je román, následuje ho fantasy, sci-fi a třetím nejvyhledávanějším žánrem je detektivka, mystery. Mezi další poměrně oblíbené žánry patří romance a humor. Oproti tomu nejméně respondentů by si ke čtení vybralo historickou fikci a poezii. Výběr literatury je velmi individuální, ale je potěšující, že ani jeden z výše uvedených žánrů nezůstal bez svého příznivce.

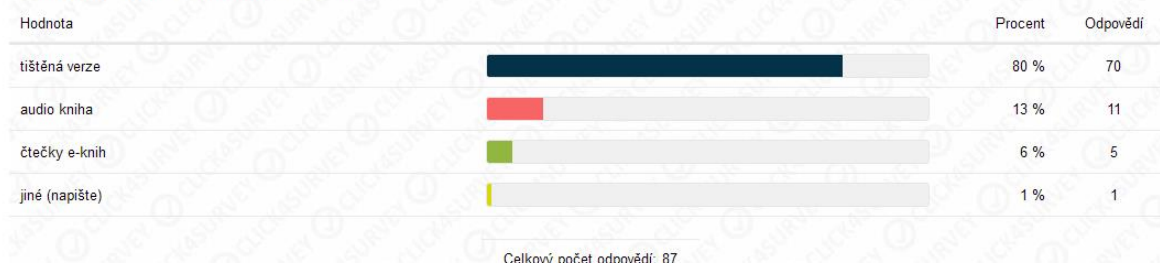
8. Kolik knih přečtete přibližně za rok?

- A) Čtenář sporadický 68% - student, který přečte 1-6 knih za rok.
- B) Čtenář pravidelný 25% - student, který přečte 7-15 knih za rok.
- C) Čtenář častý 7% - student, který přečte 15 a více knih.¹⁰

Výsledek odpovědí na tuto otázku není vůbec potěšující. Pouze 6 studentů je možné hodnotit jako časté čtenáře, kteří přečtou více jak 15 knih za rok. Čtvrtina studentů, kteří odpovídali na tuto otázku, přečte alespoň 1 knihu za měsíc, ty můžeme označit jako pravidelné čtenáře. Zatímco 59 studentů z celkového počtu 87 respondentů můžeme považovat pouze za čtenáře sporadické. Přečtou maximálně 1 knihu za dva měsíce, někteří ani to ne.

9. Jaký druh formátu knihy nejraději volíte?

jiné (napište)

Hodnota	Četnost
e-kniha v telefonu	1

Celkový počet odpovědí: 87

¹⁰ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internauti*, s. 59.

Většina studentů preferuje tištěnou verzi knih. Každá kniha má svůj originální obal, jinou velikost a vůni. Pro mnohé čtenáře může být i vzhled obálky a ilustrace důležitá při výběru knihy. Na druhém místě v oblíbenosti se u studentů umístila audio kniha, což je jednodušší a pohodlnější varianta pro ty, kteří neradi čtou, případně nemají dostatek času na čtení, ačkoliv mohou číst rádi, volí poslech knihy v audio formátu. V dnešní době plné elektroniky se objevily i čtečky knih (e-knihy), které jsou poměrně malé a praktické při čtení na cestách i v domácím prostředí. Výhodou těchto zařízení je i velikost jejich paměti, kam lze uložit několik stovek knih. Máme zde i jednu jinou odpověď „e-kniha v telefonu“, kterou studenti mohou využívat podobně jako čtečku knih.

Jiří Trávníček se v knize *Čtenáři a internauti* také zmiňuje o digitální podobě knih. „*Co se však postupně mění, je obraz knihy. Jinak řečeno: její papírová podoba přestává být jedinou možností; kniha začíná už být dvou- až trojmediální. K podobě tištěné a zvukové přistupuje podoba digitální. Zejména počítač a elektronické čtečky se ukazují být silnými konkurenty papírové knihy.*“¹¹ Z této odpovědi v mém dotazníku však vyplývá, že i přes jiné možnosti čtení knih, převládá tištěná verze. Tištěná kniha má trvalou hodnotu, čtenář se k ní může kdykoliv vrátit. U elektronických zařízení nemá jistotu, že budou za několik let stále fungovat, či podporovat formát, ve kterém byla e-kniha vytvořena.

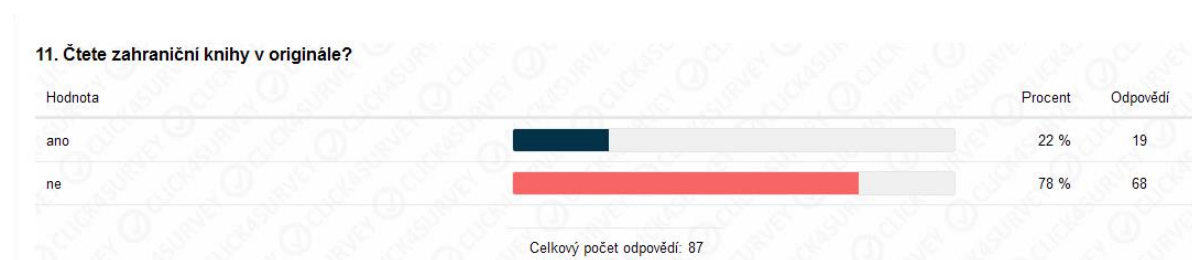
10. Čtete raději českou literaturu nebo zahraniční?

Větší oblibu u studentů má zahraniční literatura. Může to být i tím, že mezi zahraniční literaturu patří nejen série knih Harry Potter, který je stále oblíbený. Možná je cizí literatura pro nás více zajímavá díky tomu, že se během jejího čtení dostaneme na místa, kam bychom se jinak nedostali a dozvíme se více o jednotlivých kulturách, zvycích nebo památkách. V česku žijeme, a tak nám česká literatura nepřináší tolik nových nebo pro nás neznámých informací, kdežto zahraniční literatura má zasazený děj do odlišných podmínek, než jsme zvyklí z ČR, jak geograficky, tak kulturně.

¹¹ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internauti*, s. 32.

Jiří Trávníček v knize *Čtenáři a internauti* píše: „*Naše oblíbená četba je téměř beze zbytku soustředěna ke knihám beletristickým, je také velmi výrazně prezentistická a více než z poloviny soustředěná na cizí autory.*“¹²

Důležitou roli hraje úroveň znalosti cizího jazyku u studentů. Studenti si vybírají knihy v tom jazyce, ve kterém jsou schopni pochopit cizojazyčný text. Z větší části se pravděpodobně jedná o knihy psané např. v anglickém jazyce, dále v ruském či německém jazyce, které se na středních školách často vyučují jako druhý jazyk. Většina studentů však raději čte česky psanou literaturu.

Studenti jednoznačně preferují svou vlastní vybranou četbu před četbou povinnou. Většinou z toho důvodu, že si mohou zvolit literární žánr, který je baví. Pouze 15% studentů nemá problém si přečíst povinnou četbu. Záleží především na učiteli, jakou povinnou četbu zadá. Pokud zvolí vhodné i zajímavé tituly, nemusí studenty odradit k jejich přečtení.

¹² TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internauti*, s. 123.

Jak je uvedeno v shrnujícím komentáři u otázky č. 12, nejvíce záleží na učiteli, jakou povinnou četbu zadá a jak studenty bude k četbě motivovat. Jedná se o pozitivní výsledek průzkumu, že 2/3 studentů kladně hodnotí výběr povinné četby na jejich škole.

14. Doplnili byste případně povinnou četbu o něco? (není povinné)

Hodnota	Četnost
2 ze 20 by mohly být volitelné.	1
ano	2
Ano, vyber vlastní knihy která by musela splnovat nektere pozadavky	1
filozofické knihy, sebezvěšovací knihy.	1
Harry Potter	1
Harry Potter a další modernější knihy	1
Já si sestavovala kánon sama, takže ne :D	1
Kdo chytá v žitě	1
komiksy	1
Moderní knihy...	1
nějaké díly Harryho Pottera	1
Noc na karlístejně	1
o modernější knihy	1
O něco, co je bližší mladé generaci. Stále držet některá důležitá díla ale snažit se povinnou četbu něčím ozvláštnit i pro mladší lidi.	1
Udělal bych ji dobrovolnou.	1
Více četby z 20. století a z 21. Století	1
Zrušil bych	1

Celkový počet odpovědí: 18

Z celkového počtu 87 respondentů upřesnilo pouze 18 z nich svou odpověď týkající se otázky, o co by povinnou četbu doplnili. Povinná četba je přizpůsobena vyučovanému tématu v jednotlivém ročníku střední školy. Je tedy obtížnější zakomponovat modernější literaturu do povinné četby, tak jak by si studenti představovali. V několika odpovědích byl tento požadavek zmíněn. Další z poměrně častých odpovědí respondentů je zahrnutí série knih *J. K. Rowlingové, Harry Potter* do povinné četby, zřejmě protože většina studentů tuto sérii shlédla zfilmovanou. Studenti se však nemohou spoléhat pouze na film. Knižní verze je vydávána jako první a následně je podle ní natočen film, který se může od knihy mnohdy i velmi lišit. Máme tu také odpovědi, že povinná četba by měla být dobrovolná nebo částečně volitelná. Doba jde kupředu, a proto by studenti ocenili literaturu bližší jejich generaci a četbu, která je bude bavit, což vyplývá z jejich odpovědí (např. zaražení komiksů). Je však nutné na něčem stavět, a proto je důležité literaturu učit od základu. Vyučující může zkusit motivovat studenty například tím, že jim svým vyprávěním přiblíží období, ve kterém byly knihy psány.

15. Co z povinné četby se Vám četlo NEJLÉPE? (název knihy)

Hodnota	Četnost
1984, Gulliverovy cesty	1
Anne Frank - Deník	1
BabičkaR	1
Báječná léta pod psa, Pýcha a předsudek	1
Biblické příběhy	2
Bohužel si nepamatuju ale skoro nic dobre	1
Bohužel zatím nic, školní literatura je zbytečná.	1
Bylo nás pět	1
Černý kocour	1
Červený a černý, Stendhal	1
d	1
Farma Zvířat	2
Hamlet, ale v audioknize -DDdd	1
Harry Potter	1
Havran	2
Hobit	1
Hovno hoří	1
Hrdý Budžes	2
Jules Verne-Dva tisíce mil pod mořem	1
Král Lávra	1
Král Oidipus	1
Kulička od Maupassanta	1
Kytice	3
Lakomec	4
Lovci mamutů	1
Malý princ	9
Malý princR	1
Memento	1
nečtu	1
Nevim	2
nevím	2
nic	3
nwm	1
O myších a lidech, Farma zvířat	1
Obraz Doriana Graye	4
Petr a Lucie	1
Povídky Malostranské	1
Proměna	1
Proměna od Kafky	1
Pýcha a předsudek	5
Robinson Crusoe	1
Romeo a Julie	4

Romeo a Julie, Pýcha a předsudek	1
RUR	1
Smrt krásných smců	1
Staré řecké báje a pověsti	3
Stařec a moře	2
Tři mušketýři	1
Vražda v Orient Expresu	1
W. Shakespeare - Hamlet	1
Zatím jsem nic nečetl	1
Žádná	1
žádnou jsem nepřečetl	1

Celkový počet odpovědí: 87

Nejčastější odpovědí, která se objevila v různých formulacích, je vyjádření respondentů, že se jim žádná kniha nečetla dobře, případně, že nečtou vůbec nebo neví (14 z 87 odpovědí). Opět se tu promítá ne příliš kladný vztah studentů (16%) k povinné četbě. Největší počet hlasů (10 hlasů) získala filozofická pohádka *Malý princ*. Na druhém místě (7 hlasů) se umístil román *Pýcha a předsudek*. Dalším titulem (5 hlasů) je divadelní hra *Romeo a Julie*, kterou studenti označili za přijatelnou povinnou četbu. Shodný počet hlasů (4 hlasy) získaly knihy román *Obraz Doriany Graye* a komedie *Lakomec*. Ze 73 zmíněných děl si studenti zvolili 51 titulů (70%) zahraniční tvorby a 22 českých titulů (30%). Z tohoto vyplývá, že oblíbenější je zahraniční literatura, což se potvrdilo i z odpovědí u otázky č. 10.

16. Co z povinné četby se Vám četlo NEJHŮŘE? (název knihy)

Hodnota	Četnost
-	1
B. S. Tmrava - Āapákovci	1
Babička	1
Babička, Lovci Mamutů	1
Báje	1
Bible	1
Biblické příběhy	2
Bohužel vše.	1
Božena Němcová-Babička	1
Cesta do středu Země	1
Cizinec	1
České báje a pověsti	1
Divá Bára	1
Edison	1
f	1
Gulliverovy cesty	2
Gulliverovy cesty	1

Hamlet	1
Harry Potter	1
král Oidipus	2
Květy zla	1
Kytice	5
Labyrint světa a ráj srdce	1
Máj	8
Máj od K.H.Máchy	1
Na Západní frontě klid	1
nečtu	1
Nemám	1
Nemám takovou knihu	1
netusím	1
netuším	1
Neurčeno	1
Nevím	2
nevím	7
nevím p	1
Nic	3
nic není tak hrozné	1
Nic, protože jsem nic nečetl xd	1
Obraz Dorianna Graye	1
Poezie	1
Proměna	1
Revizor	1
Romány	1
Romeo a Julie	8
Romeo a Julie, Sbohem, armádo	1
staré české báje a pověsti	1
Staré pověsti české	1
Staré řecké báje a pověsti	1
Stařec a more	1
Stařec a moře	1
To se nedá moc popsat. Není kniha, která se mi četla nejhůře. Pouze knihy, které jsem četla hůře nebo je nedočetla a musela si je pustit přes audio knihu.	1
Utpení mladého Werthera	1
Válka s mloky	1
viz 15.	1
Zatím nic	2
Žert	1

Celkový počet odpovědí: 87

Nejhůře hodnocenou povinnou četbou je divadelní hra *Romeo a Julie* a lyricko-epická básnická skladba *Máj* (se shodným počtem 9 hlasů). Za nimi následuje sbírka balad *Kytice* (5 hlasů). Povídka *Babička* získala 3 hlasy. Nejčastější odpovědí, kterou studenti uvedli je, že neví nebo netuší, jaká kniha se jim četla nejhůře (13 hlasů). Dalších 9 studentů

nevedlo žádnou knihu, která by se jim špatně četla, 2 studenti uvedli, že nečtou vůbec. Jeden z respondentů označil veškerou povinnou četbu za problematickou. Zde je poměr mezi neoblíbeností povinné četby české či zahraniční literatury celkem vyrovnaný. Česká literatura dle analýzy tvoří 53% a zahraniční literatura 47%.

17. Jaký je Váš oblíbený český autor? (můžete napsat i více autorů)

Hodnota	Četnost
-	3
.	1
Alois Jirásek	1
Asi Božena Němcová	1
Bohumil Hrabal	1
Božena	1
Božena Němcová	2
Boženka	1
Čapek	1
Dominik Dán	1
Erben	1
f	1
František Geller	1
František Gellner	1
Ivana Peroutková	1
Jan Čapek	1
Jan Neruda, Božena Němcová	1
Jaromír Erben	1
Jaroslav Hašek	1
Jaroslav Seifert	1
Je velmi málo kvalitní literatury od českých autorů.	1
Jiří Kulhánek	1
Josef Čapek	1
Josef Lada Karel Čapek	1
Kafka	1
Karel Čapek	8
Karel Čapek, Božena Němcová	1
Karel Čapek, Franz Kafka	1
Karel Čapek, Jan Werich,	1
Karel Havlíček Borovský	2
Karel Hynek Macha	1
Karel Hynek Mácha	1
Karel Jaromír Erben	1
Kotleta, Kulhanek	1

nečtu	1
nemám	8
nemám - nečtu	1
Nemám :(1
nemám oblíbeného	2
Němcová	1
netusím	1
Neurčen	1
nevím	6
Nevím	3
nevím, neznám	1
nikdo	1
nope	1
Ota Pavel	1
P. Šabach	1
Petra Martišková, Ivona Březinová	1
Petra Stehlíková	1
Radka Třeštková	3
Renata Štulcová	1
Smoljak	1
Šabach	1
Theo Addair	1
Vojtěch Dyk	1
Zadny spise preferuji moderni autory se zamerenim na nejake tema	1
Zdeněk Svěrák	1
Celkový počet odpovědí: 87	

Nejoblíbenějším českým autorem respondentů, kteří se zúčastnili dotazníku, je Karel Čapek (13 hlasů). Čapkova díla se dobře čtou a jsou poutavá. V knize Jiřího Trávnicka *Čtenáři a internauti* patří také Karel Čapek mezi nejoblíbenější autory. „*Nejoblíbenějším autorem obyvatel ČR starších 15 let je Michal Viewegh (získal od respondentů 34 hlasů), následuje Erich Maria Remarque (31 hlasů), Dick Francis (19 hlasů), Karel Čapek (17 hlasů)*...“¹³ Dalším nejčastěji uvedeným autorem je Božena Němcová (8 hlasů). Máme zde opět pár neurčitých odpovědí, 18 studentů uvedlo, že nemají oblíbeného českého autora. 12 respondentů napsalo, že neví nebo netuší, jaký je jejich nejoblíbenější spisovatel. Dále jsou odpovědi velmi různorodé, každý student preferuje jiného českého autora.

¹³ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internauti*, s. 49.

18. Jaký je Váš oblíbený zahraniční autor? (můžete napsat i více autorů)

Hodnota	Četnost
-	1
.	1
...	1
Agata Christie	1
Agatha christie	1
Agatha Christie, Charles Dickens	1
Agatha Christie, Jules Verne	1
Anna Todd, Robin Constantinová	1
ano	1
Antoine de Saint-Exupéry, George Bernard Shaw	1
Astrid Lindgrenová	1
Cassandra Clare, J. K. Rowling, Rick Riordan	1
Dmitrij Gluchovskij	1
Edgar Allan Poe	1
Ernest Hammingway	1
Ernest Hemingway	1
f	1
F. Scott. Fitzgerald, Oscar Wilde	1
gwenda bond, j. k. rowlingová, soman chainani	1
Harry Potter	1
Hemingway	1
Chris Colfer	1
J. K. Rowlingova	1
J. K. Rowlingová (ovšem pouze jako spisovatelka, jako člověk... fuji)	1
Jack Keruac	1
James Dashner	1
Jane Austen	1
Jane Austen, J. K. Rowlingová	1
jane austen, louisa may acottova	1
Jane Austen, Marie Rutkoski, Leigh Bardugo	1
Jenny Han	1
Jo Nesbo	1
John Flanagan	1
John Green	5
John Green, J.K.Rowlingová	1
Jussi Adler-Olsen, Lars Kepler	1
Kiera Cassová	1
Kiera Cassová, Anna Toddová, Jane Austenová	1
King, Sapkowski	1
Matthew Walker	1
Mona Kasten	1
nemam	1
Nemám	7
nemám - nečtu	1
Nemám jednoho konkrétního	1

netusim	1
Netuším	1
Nevim	2
Nevím	2
Nikdo	1
Oscar Wilde, William Shakespeare	1
Poe	1
Rick Riordan, Soman Chainani	1
Robert Kiyosaki	1
Rollingová	1
Rowling	1
Rowlingová, Remarque	1
Sapkowski	1
Sarah J. Maas, Veronica Roth, Suzanne Collins	1
Shakespeare	1
Sir Arthur Conan Doyle	1
Sophie Jordánová	1
Steinbeck	1
Stephen King	1
Tolkien	1
Ted' netuším jestli myslíte z povinné četby či nepovinné... povinná - Jane Austenová nepovinná - Kiera Cassová	1
To samé	1
tolik knih zas načtených nemám, ale Pascal Engman a Oscar Wilde se četl dobře.	1
Tolkien	1
Victoria Schwab	1
W. Shakespeare, Jane Austin, J.R.R. Tolkien	1
William Shakespeare	2
Williamse Shakespeara a Paula Hawkins	1
Žádný	1

Celkový počet odpovědí: 87

Nejvíce oblíbenou zahraniční spisovatelkou v tomto výzkumu je J. K. Rowlingová (9 hlasů), autorka série knih *Harry Potter*. Většina studentů tuto sérii zřejmě také shlédla zfilmovanou, avšak nemohou zapomínat na knižní verzi, která se může od knihy mnohdy i velmi lišit. Na druhém místě se umístila autorka Jane Austenová (7 hlasů), jejíž román *Pýcha a Předsudek* se umístil také na druhém místě u otázky č. 15 tohoto dotazníku. Shodný počet hlasů od studentů získal John Green a William Shakespeare (6 hlasů). Opět se zde setkáváme s neurčitými reakcemi respondentů, kteří v odpovědích uvádějí např. „nemám“ (9 hlasů), „nevím“ (4 hlasy), „netuším“ (2 hlasy), „nevím – nečtu“.

Porovnáme-li nejoblíbenějšího autora mladistvých (15-18 let) a dětí (9-14 let), zjistíme, že se nám odpověď neliší. V knize *České děti jako čtenáři*¹⁴ se Joanne Kathleen Rowlingová umístila také na 1. místě v TOP 10 v této kategorii u dětí 9-14 let. Výběr knih svědčí o tom, že se čtenářství příliš kvalitativně neproměňuje, jednotlivými důvody, proč tomu tak je, bych se případně ráda zabývala v další práci.

19. Jaká je Vaše nejoblíbenější kniha? (jakákoliv)

Hodnota	Četnost
-	1
Ařer	1
Asi Ařer a Podzim na který nezapomenu	1
Babička	1
Beze stopy	1
Blake Crouch - Městečko Pines	1
Bohatý vs chudý táta	1
Dodnes asi zůstává kniha, která mě přineslo do zábavy čtení a je to Selekce	1
Drákie	1
f	1
Hana	1
Harry potter	2
Harry Potter a Ohnivý pohár	1
Harry Potter, Mortal Instruments, Jane Eyrová	1
Hledání Aljašky	2
Hraničářův učeň	1
Hvězdy nám nepřály	1
Chlapec na vrcholu hory	1
jedna želva za druhou	1
Jiří Janoušek-Jan Werich za oponou	1
Jo Nesbo- lovci hlav	1
Kk	1
Kniha o koních	1
Labyrint	1
Léto na táboře	1
Léto s frajerem	1
Little women	1
Malé ženy, Harry Potter	1
Malý Princ	3
mám několik oblíbených, nelze si vybrat	1
marvel komiks	1
Město lží	1
Metro 2033	1
Metro2033	1

¹⁴ PRÁZOVÁ, Irena, HOMOLOVÁ Kateřina, LANDOVÁ Hana a RICHTER Vít. *České děti jako čtenáři*. Brno: Host – vydavatelství, s. r. o., 2014, s. 34-35. ISBN 978-80-7491-492-8.

Mléko a med	2
Moc přítomného okamžiku	1
my děti ze stanice zoo	1
Nečtu	1
Nejlepší vzpomínky mam na Boba a Bobka kraliky z klobouku.	1
Nemám	5
Nemam	1
Nemám oblíbenou	1
nevím	1
nevím	1
nic	1
Obraz Doriana Graye	1
Ostrov Ihářů	1
Pán Prstenů	1
Papírová města	1
Patrioti, Alenka v říši divů	1
Pejsek a kočička	1
Pipi Dlouhá punčocha	1
Proč spíme	1
Pygmalion	1
Pýcha a předsudek	2
Rich Dad, Poor Dad	1
Romeo a Julie	2
Sadie	1
Saturnin, Hovno hoří, Babičky (od Šabacha)	1
Sbohem armádo	1
Sedm světů	1
Selekce	2
Sherlock Holmes	1
Škola dobrá a zla	1
The Shining	1
TO, King	1
Triologie Naslouchač	1
Utrpení mladého Werthera	1
Vejce a já	1
Velký Gatsby	1
Velký Gatsby, Pýcha a předsudek, Harry Potter	1
všem klukům co jsem milovala	1
Za zavřenými dveřmi	1
Začít zomv	1
Zelená míle	1

Celkový počet odpovědí: 87

Častou odpovědí, která se objevila v různých formulacích, je vyjádření studentů, že nemají nejoblíbenější knihu, případně, že nečtou vůbec nebo neví (11 z 87 odpovědí). Nejoblíbenější knihou respondentů v tomto dotazníku je *Harry Potter* (6 hlasů). V knize J. Trávníčka *Čtenáři a internauti* se u analýzy nejoblíbenější knihy umístil *Harry Potter* na 10. místě, průměrný věk jeho čtenářů je 18 let.¹⁵ Dále v knize o „těch nejmladších“ o věkové kategorii 15-24 let píše: „Ve shodě s ostatními si i oni za svého nejoblíbenějšího autora vyvolili Michala Viewegha; pokud však jde o jejich nejoblíbenější knihu, ve shodě s celou populací nejsou, protože si vyvolili Harryho Pottera.“¹⁶ Shodný počet hlasů získaly 3 tituly: *Malý princ*, *Pýcha a předsudek* a *Selekce* (3 hlasy). Na dalším místě s počtem (2 hlasy) jsou knihy: *After*; *Bohatý táta, chudý táta*; *Hledání Aljašky*; *Malé ženy*; *Metro 2033*; *Mléko a med*; *Romeo a Julie* a *Velký Gatsby*.

I v této věkové kategorii se najdou studenti, kteří se rádi vracejí do dětských let nebo na ně alespoň rádi vzpomínají návratem ke čtení dětských knih. Zřejmě proto se v dotazníku objevily odpovědi typu: *Bob a Bobek - králíci z klobouku*; *Povídání o pejskovi a kočičce* a *Pipí Dlouhá punčocha*.

20. Hodnotíte knihu podle obalu?

Říká se, nehodnot' knihu podle obalu, protože pouze z obalu nepoznáme děj knihy, který může být opravdu zajímavý. Bohužel v dnešní době se hodnotí hodně věcí podle toho, jaký mají obal, jak vypadají. Jedná se spíše o problém doby, že k tomu takto přistupujeme. Obal knihy má nejenom ochranou funkci, ale především může knihu dobře propagovat, díky čemuž zaujme více čtenářů. Tomu odpovídá i výsledek provedeného výzkumu, kdy 61% účastníků odpovědělo, že knihu hodnotí podle obalu. Pro 39% studentů není důležitý její vzhled a nedají pouze na vizuální podobu knihy.

¹⁵ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internauti*, s. 121.

¹⁶ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internauti*, s. 160.

21. Ovlivní Váš výběr knihy, pokud Vám ji doporučí někdo ze známých, nebo si raději vybíráte podle sebe?

Naše rodina, kamarádi či známí na nás mohou mít největší vliv při výběru knihy. Jsou naším vzorem či inspirací, a proto si od nich necháme poradit při výběru knihy. Jejich oblíbená literatura nás může v budoucnu při výběru vlastní četby velmi ovlivnit. Každý čtenář si sám časem najde literaturu, která mu bude nejbližší, té bude dávat přednost a zároveň ji vyhledávat.

22. Odradí Vás od čtení, pokud má kniha více jak 300 stran?

V této otázce je poměr odpovědí celkem vyrovnaný (ano 44%, ne 56%). Člověk, který rád čte, nebude vybírat knihu podle počtu stran, ale především podle autora a žánru, který preferuje. Naopak člověk nečtenář i čtenář sporadický budou k počtu stran knihy zřejmě přihlížet. Někteří studenti nejsou zvyklí věnovat čtení mnoho času a raději volí tituly s menším počtem stran.

23. Ve svém volném čase čtete rádi nebo se raději věnujete něčemu jinému?

Čtenářství je ze života nejen studentů, ale obecně lidí, vytlačováno moderními způsoby trávení volného času. Mladiství si raději vezmou do ruky chytrý telefon, tablet či notebook, na kterých pak tráví mnoho svého volného času. Velký vliv může mít i sledování televize. Pouze 29% respondentů si vezme ve svém volném čase knihu do ruky, naopak 71% respondentů se

věnuje jiné aktivitě, jako např. sportovní či umělecké činnosti. Studenti také nejčastěji čtou ve spojitosti s přípravou do školy, které však nechtějí věnovat veškerý svůj volný čas.

24. Pohlaví respondenta

Hodnota		Procent	Odpovědi
žena		71 %	62
muž		29 %	25

Celkový počet odpovědí: 87

Dotazníkového šetření se účastnilo celkem 87 studentů, z toho 62 dívek (71%) a 25 chlapců (29%).

5. Výzkumy čtenářství v posledním desetiletí

Níže uvedené informace čerpám z knihy České děti a mládež jako čtenáři 2017¹⁷. Vybrala jsem věkové kategorie a části, které lze porovnat se získanými daty z mé bakalářské práce.

Frekvence čtení knih u mládeže 15-19 let ukazuje, že se četnost čtení knih s rostoucím věkem snižuje.¹⁸

	15-16 let	17-19 let
denně	11%	12%
několikrát týdně	28%	23%
několikrát za měsíc	38%	28%
méně často než jednou za měsíc	13%	19%
vůbec	10%	18%

V porovnání s mým výzkumem (otázka č. 4 - Jak často čtete?) se čtení denně věnuje nejméně studentů (7%), několikrát do týdne čte více studentů (20%), nejvyšší procentuální zastoupení má čtení několikrát za měsíc (46%), zbylých 28% dotázaných nečte vůbec.

V knize *České děti a mládež jako čtenáři 2017* v kapitole *Volný čas dětí a čtenářství* nalezneme informace o oblíbě sociálních sítí u studentů, o kterých byla v této práci na začátku také již zmínka. Jedná se o velmi aktuální téma, které má velký vliv na to, jak moc středoškoláci čtou nebo spíše nečtou knihy. Studenti se raději věnují mobilním telefonům či tabletům a různým aplikacím v těchto elektronických zařízeních. „*Využívání sociálních sítí kulminuje u mládeže ve věku 15-19 let. Právě v tomto věku je sociální kontakt pro mladé lidi velice důležitou součástí jejich volného času. Mezi nejčastější aktivity proto patří využívání sociálních sítí, dále potom poslech hudby, vyhledávání na internetu, sledování televize i filmů a videí na YouTube, tedy téměř výhradně mediální a online aktivity. Přestože mladí lidé v tomto věku často skrývají své slabé čtenářství za nedostatek volného času vlivem rostoucích nároků ve škole, výzkum*

¹⁷ FRIEDLAENDEROVÁ, Hana, Hana LANDOVÁ, Irena PRÁZOVÁ a Vít RICHTER. *České děti a mládež jako čtenáři 2017*. Brno: Host, 2018, 152 s. ISBN 978-80-7577-804-8.

¹⁸ FRIEDLAENDEROVÁ, Hana, Hana LANDOVÁ, Irena PRÁZOVÁ a Vít RICHTER. *České děti a mládež jako čtenáři 2017*, s. 54.

*naznačuje, že za slabým čtenářstvím a nečtenářstvím mládeže nejsou zvýšené nároky ve škole, ale právě velmi široká nabídka jiných způsobů trávení volného času.*¹⁹

*„U mladších věkových kategorií (děti na prvním stupni ZŠ) výběr knih i čtení samotné hodně ovlivňují rodiče a škola.*²⁰ Má práce je zaměřena na studenty středních škol a z odpovědí na otázky č. 5 a č. 21 vplynuly stejné závěry jako u průzkumu provedeného u mladších věkových kategorií, že škola nejvíce motivuje a ovlivňuje studenty při čtení. Většina studentů v mém průzkumu si nechá doporučit knihu od známých (rodina, kamarádi).

*„Silným čtenářům nevadí objemnější knihy, slabší čtenáři preferují knihy tenčí bez náročnějších popisů, s menším množstvím textu a poutavým dějem.*²¹ 56% studentů z mého výzkumu neodradí od čtení, pokud má kniha více jak 300 stran, což je příjemně překvapující výsledek.

*„Nejoblíbenějším žánrem je mezi dětmi a dospívajícími ve věku 9 až 19 let fantasy nebo sci-fi. Třetina dotázaných čte nejraději dobrodružné knihy a 27% komiksy. Pořadí se liší podle věku a pohlaví.*²² V porovnání s mým výzkumem respondenti nejraději čtou román, na druhém místě je fantasy a sci-fi literatura a na třetím místě mystery, detektivka.

Z odpovědí na otázku č. 9 v dotazníkovém průzkumu vyplývá, že 80% studentů dává přednost tištěné podobě knih, pouhých 6% upřednostňuje čtečku knih. Do čtečky knih můžeme nahrát více titulů a bývá menší než klasická kniha, tudíž je skladnější. Tištěná verze knihy je originál, zaujme nás svou vazbou, obalem a někteří mohou vnímat i vůni knihy. *„Stále tak čtvrtina 17-19letých výrazně upřednostňuje knihy v papírové podobě, takže je vůbec neláká číst knihy elektronické. Tištěným knihám dávají přednost i příležitostní čtenáři elektronických knih.: Elektronická verze je výhodnější, člověk má čtečku, má tam plno knížek, ale zase je lepší číst tu knížku z papíru, nechce se mi pořád koukat do displeje, když se učím ještě u počítače (chlapec, 15-19 let). Knihy v elektronické podobě čte dospívající mládež ve věku 15-19 let, zejména pokud je k tomu donutí okolnosti, nebo je to pro ně nejjednodušší cesta k získání daného titulu: Když nemám k dispozici papírovou podobu, tak čtu v elektronické. Papírovou podobu ale*

¹⁹ FRIEDLAENDEROVÁ, Hana, Hana LANDOVÁ, Irena PRÁZOVÁ a Vít RICHTER. *České děti a mládež jako čtenáři 2017*, s. 34.

²⁰ FRIEDLAENDEROVÁ, Hana, Hana LANDOVÁ, Irena PRÁZOVÁ a Vít RICHTER. *České děti a mládež jako čtenáři 2017*, s. 62.

²¹ FRIEDLAENDEROVÁ, Hana, Hana LANDOVÁ, Irena PRÁZOVÁ a Vít RICHTER. *České děti a mládež jako čtenáři 2017*, s. 62.

²² FRIEDLAENDEROVÁ, Hana, Hana LANDOVÁ, Irena PRÁZOVÁ a Vít RICHTER. *České děti a mládež jako čtenáři 2017*, s. 70.

*upřednostňuju, protože mám ráda vůni knih, nebo když cítím tu knížku v ruce (dívka, 15-19 let).*²³

„Direktivní způsob zadávání povinné školní četby bez možnosti jakéhokoliv vlastního výběru knihy vede častěji k podvádění a opisování z Wikipedie a dalších zdrojů. Většina žáků a studentů základních a středních škol uvedla, že jsou v jejich třídě děti, které povinnou četbu nečtou a čtenářské deníky nebo referáty připravují na základě informací z internetu. Míra podvádění roste s věkem dětí. V rámci středních škol nejméně často podvádějí studenti gymnázií.“²⁴ Tento způsob podvádění studentům šetří čas s vypracováním čtenářského deníku či referátu, a proto se k tomuto někdy uchylují. Většinou se zřejmě tedy jedná o studenty, kteří nejsou spokojeni s výběrem povinné četby na jejich škole. Můj výzkum ukazuje, že 67% studentů je spokojených s povinnou četbou, ale pokud by si měli vybrat knihu z povinné četby nebo dle vlastního výběru, tak se 85% z dotázaných přikloní k vlastnímu výběru knihy.

²³ FRIEDLAENDEROVÁ, Hana, Hana LANDOVÁ, Irena PRÁZOVÁ a Vít RICHTER. *České děti a mládež jako čtenáři 2017*, s. 78.

²⁴ FRIEDLAENDEROVÁ, Hana, Hana LANDOVÁ, Irena PRÁZOVÁ a Vít RICHTER. *České děti a mládež jako čtenáři 2017*, s. 95.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zjišťování informací o čtení a čtenářských zájmech studentů na středních školách: jak často čtou; zda čtou rádi; jaké žánry preferují; zda studenty baví český jazyk a literatura na jejich škole a jestli jsou spokojeni s povinnou četbou vybranou jejich vyučujícími, jakým knihám dávají studenti přednost a kdo je motivuje ke čtení. V tomto výzkumu jsem se věnovala především kvantitě čtenářství, kvalitou bych se chtěla zabývat v další práci. V mé práci naleznete také zdroje, které nejsou přímo zaměřené na zvolenou věkovou skupinu, a to z důvodu, že se problematice čtenářství na středních školách věnuje pouze omezený počet výzkumů.

„Četba se ukazuje jako aktivita silně závislá na vlivech prvního (rodina) a druhého (škola, přátelé, knihovna) socializačního prostředí. Naše nejoblíbenější četba je téměř bezvýhradně beletristická, velmi silně dáváme přednost autorům cizím před domácími a viditelně více upřednostňujeme autory nám časově blízké.“²⁵

Budeme-li nutit studenty číst, např. formou povinné četby, budou tuto činnost vnímat jako povinnost, která je nebude bavit. Velmi často si vyhledávají obsahy knih na internetu a používají již zpracované zápisy. Pokud jsou děti již od raného věku vedeny ke kladnému vztahu ke knihám a jejich pozitivní zájem je dále rozvíjen na základních školách, je zde velký předpoklad, že i jako studenti středních škol na knihy nezanevrou a budou je nadále sami vyhledávat.

„Pravděpodobně se budou i nadále vyskytovat výrazně větší individuální rozdíly mezi dětmi (na jedné straně děti, které nečtou vůbec a na druhé straně děti, které čtou kvalitní a náročnou literaturu).“²⁶ Toto tvrzení platí i zde v mé bakalářské práci, která vycházela z dotazníkového šetření. Například v odpovědích na otázku č. 19. „Jaká je Vaše nejoblíbenější kniha (jakákoliv)?“, najdeme názvy děl z dětské literatury, ale také i názvy náročnějších knih.

Výzkumy čtenářství se i v odborné literatuře více věnují čtenářství na základních školách. Na středních školách se uskutečnilo méně výzkumů, a proto jsem si toto téma vybrala. Porovnáme-li výsledky mého šetření s dostupnými informacemi (viz. TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internauti*) lze říci, že se shodují například u oblíbenosti cizí literatury, kdy studenti raději dají přednost zahraničnímu autorovi před domácími a raději volí autory časově

²⁵ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internauti*, s. 126.

²⁶ ZACHOVÁ, Alena. *Čtenářství a čtenářská gramotnost*, s. 62.

bližší. Další shodu najdeme u oblíbeného českého autora, mezi které patří Karel Čapek. Nejoblíbenější knihou je série knih Harry Potter, což se shoduje i s mým výzkumem. Odlišnou odpověď najdeme v prognóze Jiřího Trávniček v knize *Čtenáři a internauti*²⁷, kde píše, že se počítač a elektronické čtečky stávají silnými konkurenty papírové knihy, ale respondenti v mém průzkumu stále dávají raději přednost tištěné verzi knih.

V knize *České děti a mládež jako čtenáři 2017*²⁸ je nejoblíbenějším žánrem mezi dětmi a dospívajícími ve věku 9-19 let fantasy nebo sci-fi literatura, dále dobrodružné knihy a komiksy. V porovnání s mým výzkumem respondenti nejraději čtou román, na druhém místě se umístila fantasy a sci-fi literatura a na třetím místě je mystery a detektivka. Porovnáme-li nejoblíbenějšího autora dospívajících (15-18 let) a dětí (9-14 let), zjistíme, že se nám oba výzkumy shodují. V knize *České děti jako čtenáři*²⁹ se Joanne Kathleen Rowlingová umístila také na 1. místě v TOP 10 v kategorii nejoblíbenější autor. Je zarážející nebo nejméně k zamyšlení, že i věková kategorie respondentů mého výzkumu upřednostňuje tuto fantasy literaturu před četbou žánrů, které by jim přinesly více informací z historie či současného dění nebo odborné literatury. Tyto výzkumy ukazují na současný stav čtenářství a mohly by být inspirací pro práci učitelů na střední škole, případně i pro moji učitelskou práci.

²⁷ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internauti: Obyvatelé České republiky a jejich vztah ke čtení (2010)*. Brno: Host – vydavatelství, s. r. o., 2011, 192 s. ISBN 978-80-7294-515-3.

²⁸ FRIEDLAENDEROVÁ, Hana, Hana LANDOVÁ, Irena PRÁZOVÁ a Vít RICHTER. *České děti a mládež jako čtenáři 2017*. Brno: Host, 2018, 152 s. ISBN 978-80-7577-804-8.

²⁹ PRÁZOVÁ, Irena, HOMOLOVÁ Kateřina, LANDOVÁ Hana a RICHTER Vít. *České děti jako čtenáři*. Brno: Host – vydavatelství, s. r. o., 2014, s. 34-35. ISBN 978-80-7491-492-8.

Seznam použitých zdrojů

Literární prameny:

FRIEDLAENDEROVÁ, Hana, Hana LANDOVÁ, Irena PRÁZOVÁ a Vít RICHTER. *České děti a mládež jako čtenáři 2017*. Brno: Host, 2018, 152 s. ISBN 978-80-7577-804-8.

PRÁZOVÁ, Irena, Kateřina HOMOLOVÁ, Hana LANDOVÁ a Vít RICHTER. *České děti jako čtenáři*. Brno: Host – vydavatelství, s. r. o., 2014, 136 s. ISBN 978-80-7491-492-8.

TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internauti: Obyvatelé České republiky a jejich vztah ke čtení (2010)*. Brno: Host – vydavatelství, s. r. o., 2011, 192 s. ISBN 978-80-7294-515-3.

ZACHOVÁ, Alena. *Čtenářství a čtenářská gramotnost*. Vlkov: Helena Rezková, 2013, 124 s. ISBN 978-80-904449-7-3.

Internetové zdroje:

Březen – měsíc čtenářů. *Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2021 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.skipcr.cz/projekty/brezen-mesic-ctenaru>.

Český jazyk a literatura. *SOŠ a SOU Voceľova* [online]. Hradec Králové [cit. 2022-04-08]. Dostupné z: <https://www.sosasou-voceľova.cz/maturitni-zkousky/struktura-a-temata-maturitnich-zkousek/cesky-jazyk-a-literatura-pdf/>

IS - Merkur. *Československá akademie obchodní Dr. Edvarda Beneše* [online]. Praha [cit. 2022-04-08]. Dostupné z: <https://www.cao8.cz/cs/is-merkur/is-merkur-denni>

Maturita. *Gymnázium Voděradská* [online]. Praha [cit. 2022-04-08]. Dostupné z: <https://www.gymvod.cz/maturita/?strana=2>

Příloha 1 průzkumný dotazník

1. Jaký typ střední školy studujete?

- a) gymnázium
- b) střední škola
- c) střední odborné učiliště

2. V jakém jste ročníku?

- a) 1.
- b) 2.
- c) 3.
- d) 4.

3. Čtete rádi?

- a) ano
- b) ne
- c) trochu

4. Jak často čtete?

- a) každý den
- b) několikrát do týdne
- c) několikrát za měsíc
- d) nečtu vůbec

5. Kdo Vás přivedl či motivuje ke čtení?

- a) škola (povinná četba, příprava na maturitu)
- b) kamarádi
- c) rodina
- d) jiné - ?

6. Baví Vás předmět český jazyk (literatura) na Vaší škole?

- a) ano
- b) ne

7. Jaký je Váš nejoblíbenější žánr knih? (vyberte 1-3 odpovědi)

- a) román
- b) povídka
- c) dobrodružná literatura

- d) young adult
- e) detektivka, mystery
- f) horor, thriller
- g) humor
- h) fantasy, sci-fi
- ch) historická fikce
- i) poezie
- j) komiks
- k) romance
- l) báje, mýty, pověsti

8. Kolik knih přečtete přibližně za rok?

- a) 1-3
- b) 4-6
- c) 7-9
- d) 10-15
- e) 15 a více

9. Jaký druh formátu knihy nejraději volíte?

- a) tištěná verze
- b) audio kniha
- c) čtečky e-knih
- d) jiné –

10. Čtete raději českou literaturu nebo zahraniční?

- a) česká literatura
- b) zahraniční literatura

11. Čtete zahraniční knihy v originále?

- a) ano
- b) ne

12. Čtete rádi povinnou četbu nebo si raději vyberete něco svého?

- a) povinná četba
- b) moje vybraná kniha

13. Jste spokojeni s vybranou povinnou četbou na Vaší škole?

- a) jsem spokojen/a
- b) nejsem spokojen/a

14. Doplnili byste případně povinnou četbu o něco? (není povinné)

15. Co z povinné četby se Vám četlo NEJLÉPE? (název knihy)

16. Co z povinné četby se Vám četlo NEJHŮŘE? (název knihy)

17. Jaký je Váš oblíbený český autor? (můžete napsat i více autorů)

18. Jaký je Váš oblíbený zahraniční autor? (můžete napsat i více autorů)

19. Jaká je Vaše nejoblíbenější kniha? (jakákoliv)

20. Hodnotíte knihu podle obalu?

- a) ano
- b) ne

21. Ovlivní Váš výběr knihy, pokud Vám ji doporučí někdo ze známých, nebo si raději vybíráte podle sebe?

- a) dám na doporučení
- b) vybírám si podle sebe

22. Odradí Vás od čtení, pokud má kniha více jak 300 stran?

- a) ano
- b) ne

23. Ve svém volném čase čtete rádi nebo se raději věnujete něčemu jinému?

a) čtu rád/a

b) dělám raději něco jiného

24. Pohlaví respondenta

a) žena

b) muž

Příloha 2 povinná četba

Na ukázkou povinné literatury a seznamu četby k maturitě jsem si vybrala svou střední školu, Československá akademie obchodní dr. E. Beneše, kde jsem studovala na ekonomickém lyceu. Dále jsem zvolila Gymnázium Voděradská a třetí ukázkou seznamu četby k maturitě je ze SOŠ a SOU Vocelova.

ČESKOSLOVANSKÁ AKADEMIE OBCHODNÍ DR. E. BENEŠE, Resslova 8, Praha 2

ČETBA PRO 1. ROČNÍK (povinná četba, díla na referáty) P – próza, B – poezie, D – drama

Bible (*Starý zákon a Nový zákon* v některém převyprávění) (P)

např.: *Bible pro děti,*

365 biblických příběhů

Bible pro mladé,

Ilustrovaná bible pro mladé čtenáře aj.,

či Ivan Olbracht: *Biblické příběhy* (SZ)

+ Jaroslav Durych: *Z růže kvítek vykvet nám* (NZ)

řecké báje (např.: **Eduard Petiška: *Staré řecké báje a pověsti***) (P)

Ezop: *bajky* (B)

Sofoklés: *Král Oidipus* (D)

Euripidés: *Médeia* (D)

Ovidius: *Umění milovat* (B)

Legenda o sv. Kateřině (Život svaté Kateřiny) (B)

Giovanni Boccaccio: *Dekameron* (I/1, II/5, III/1, IV/5, V/4, VI/5, VII/2, 10, IX/2, 10)

William Shakespeare: *Romeo a Julie* (D), *Hamlet* (D)

François Villon: *jakýkoli výběr z díla* (B)

Jan Amos Komenský: *Labyrint světa a ráj srdce* (kap. II, III, V, VIII, XXIII, XXXII, XXXVIII) (P)

Molière: *Lakomec* (D)

Denis Diderot: *Jeptiška* (P)

Daniel Defoe: *Robinson Crusoe* (P)

Jonathan Swift: *Gulliverovy cesty* (P)

Johann Wolfgang Goethe: *Utrpení mladého Werthera* (P)

ČETBA PRO 2. ROČNÍK (povinná četba, díla na referáty)

Austenová, Jane: *Pýcha a předsudek* (P)

Brontëová, Charlotte: *Jana Eyrová* (P)

Stendhal: *Červený a černý* (P)

Puškin, Alexander Sergejevič: *Evžen Oněgin* (B), *Piková dáma* (P)

Lermontov, Michail Jurjevič: *Démon* (B)

Poe, Edgar Allan: *Jáma a kyvadlo a jiné povídky* (P)

Mácha, Karel Hynek: *Máj* (B), *Márinka* (P)

Havlíček Borovský, Karel: *Tyrolské elegie* (B)

Erben, Karel Jaromír: *Kytice* (B)

Němcová, Božena: *Babička* (P)

Gogol, Nikolaj Vasiljevič: *Revizor* (D)

Dickens, Charles: *Oliver Twist* (P)

Balzac, Honoré de: *Otec Goriot* (P)

Dostojevskij, Fjodor Michajlovič: *Idiot* (P), *Něžná* (P), *Zločin a trest* (P)

Tolstoj, Lev Nikolajevič: *Anna Kareninová* (P)

Ibsen, Henrik: *Nora* (D)

Jirásek, Alois: *Staré pověsti české* (P)

Rais, Karel Václav: *Kalibův zločin* (P)

Mrštíkové, Alois a Vilém: *Maryša* (D)

Světlá, Karolina: *Kříž u potoka* (P)

Neruda, Jan: *Povídky malostranské* (P)

Arbes, Jakub: *Svatý Xaverius* (P)

Čech, Svatopluk: *Nový epochální výlet pana Broučka, tentokráte do XV. století* (P)

Zeyer, Julius: *Tři legendy o krucifixu* (P)

Baudelaire, Charles: *Květy zla* (B)

Wilde, Oscar: *Jak je důležité mítí Filipa* (D), *Obraz Doriana Graye* (P), *Šťastný princ a jiné pohádky* (P)

ČETBA PRO 3. ROČNÍK

František Gellner: *Po nás ať přijde potopa!* (B)

Viktor Dyk: *Krysař* (P)

Petr Bezruč: *Slezské písně* (B)

Christian Morgenstern: *Šibeniční písně* (B)

Erich Maria Remarque: *Na západní frontě klid* (P)

Ernest Hemingway: *Sbohem, armádo!* (P)

Romain Rolland: *Petr a Lucie* (P)

Antoine de Saint-Exupéry: *Malý princ* (P)

David Herbert Lawrence: *Milenc lady Chatterleyové* (P)

Thomas Mann: *Smrt v Benátkách* (P)

Franz Kafka: *Proměna* (P)

Francis Scott Fitzgerald: *Velký Gatsby* (P)

Ernest Hemingway: *Stařec a moře* (P), nebo **John Steinbeck:** *O myších a lidech* (P)

Bertolt Brecht: *Matka Kuráž a její děti* (D)

George Bernard Shaw: *Pygmalion* (D)

Jaroslav Hašek: *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války* (1. díl) (P)

Jiří Wolker: *Těžká hodina* (B) + *Balada o námořníku* (B)

Vítězslav Nezval: *Básně noci* (B)

Vítězslav Nezval: *Manon Lescaut* (D)

Jakub Deml: *Moji přátelé* (B)

Vladislav Vančura: *Markéta Lazarová* (P)

Karel Čapek: *Povídky z jedné kapsy* (P)

Karel Čapek: *Válka s Mloky* (P)

Ivan Olbracht: *Nikola Šuhaj loupežník* (P); *(Biblické příběhy)* (P)

Karel Čapek: *R.U.R.* (D), nebo *Bílá nemoc* (D)

Jiří Voskovec, Jan Werich: *Rub a líc* (D)

ČETBA PRO 4. ROČNÍK

- Joseph Heller: *Hlava XXII* (P)
William Styron: *Sophiina volba* (P)
Albert Camus: *Cizinec* (P)
Alberto Moravia: *Horalka* (P)
Lawrence Ferlinghetti: *Čtu báseň, která nekončí* (výbor poezie) (B)
Michail Bulgakov: *Mistr a Markétka* (P)
Umberto Eco: *Jméno růže* (P)
Ken Kesey: *Vyhodíme ho z kola ven* (P)
Alexandr Solženicyn: *Jeden den Ivana Denisoviče* (P)
Cormac McCarthy: *Cesta* (P)
George Orwell: *Farma zvířat* (P)
George Orwell: *1984* (P)
John Ronald Reuel Tolkien: *Pán prstenů* (P)
Elfriede Jelinek: *Pianistka* (P)
Arthur Miller: *Smrt obchodního cestujícího* (D)
Friedrich Dürrenmatt: *Návštěva staré dámy* (D)
Jacques Prévert: *Slova* (B)
Ladislav Fuks: *Spalovač mrtvol* (P)
Bohumil Hrabal: *Ostře sledované vlaky* (P)
Josef Škvorecký: *Zbabělci* (P)
Ota Pavel: *Smrt krásných srnců* (P)
Jaroslav Seifert: *Býti básníkem* (B)
Jaroslav Seifert: *Všechny krásy světa* (P)
Ivan Martin Jirous (Magor): *Magorovy labutí písně* (B)
Václav Hrabě: *Blues pro bláznivou holku* (B)
Karel Kryl: *Knížka Karla Kryla* (B)
Bohumil Hrabal: *Obsluhoval jsem anglického krále* (P)
Milan Kundera: *Nesnesitelná lehkost bytí* (P), nebo Milan Kundera: *Žert* (P)
Pavel Kohout: *Katyně* (P)
Jára Cimrman – Ladislav Smoljak – Zdeněk Svěrák: *Blaník* (D)
Václav Havel: *Audience* (D)
Miloš Urban: *Hastrman* (P)

Irena Dousková: *Hrdý Budžes* (P)

Jaroslav Rudiš: *Národní třída* (P)

Petra Soukupová: *K moři* (P)

Michal Viewegh: *Báječná léta pod psa* (P)

Příloha 3 maturitní seznam četby

ŠKOLNÍ SEZNAM LITERÁRNÍCH DĚL k

maturitní zkoušce z českého jazyka a literatury v
profilové části maturitní zkoušky pro jarní a
podzimní zkušební období 2021³⁰

Československá
akademie obchodní
Dr. Edvarda Beneše

1. Světová a česká literatura do konce 18. století – minimálně 2 literární díla

Defoe, Daniel: Robinson Crusoe /P/ (překlad Albert Vyskočil)
Diderot, Denis: Jeptiška /P/ (překlad Věra Smetanová)
Euripides: Médea /D/ (překlad Ferdinand Stiebitz)
Goethe, Johann Wolfgang: Utrpení mladého Werthera /P/ (překlad Oskar Reindl)
Komenský, Jan Amos: Labyrint světa a ráj srdce /P/
Molière: Lakomec /D/ (překlad E. A. Saudek)
Nový zákon – Evangelium sv. Marka /P/ (ekumenický překlad)
Shakespeare, William: Hamlet /D/ (překlad E. A. Saudek)
Shakespeare, William: Romeo a Julie /D/ (překlad Jiří Josek)
Sofoklés: Král Oidipus /D/ (překlad Ferdinand Stiebitz)
Swift, Jonathan: Gulliverovy cesty /P/ (překlad Aloys Skoumal)
Legenda o sv. Kateřině /B/ (překlad Jiří Pelán)

6. Světová a česká literatura 19. století – minimálně 3 literární díla

Arbes, Jakub: Svatý Xaverius /P/
Austenová, Jane: Pýcha a předsudek /P/ (překlad Eva Kondrysová)
Balzac, Honoré de: Otec Goriot /P/ (překlad Božena Zimová)
Baudelaire, Charles: Květy zla /B/ (překlad Svatopluk Kadlec)
Brontëová, Charlotte: Jana Eyrová /P/ (překlad Jarmila Fastrová)
Čech, Svatopluk: Nový epochální výlet pana Broučka, tentokrát do XV. století /P/
Dickens, Charles: Oliver Twist /P/ (překlad Emanuel Tilsch, Emanuela Tilschová)
Dostojevskij, Fjodor Michajlovič: Idiot /P/ (překlad Tereza Silbernágllová)
Dostojevskij, Fjodor Michajlovič: Něžná /P/ (překlad Alena Morávková)

³⁰ IS - Merkur. Československá akademie obchodní Dr. Edvarda Beneše [online]. Praha [cit. 2022-04-08].

Dostupné z: <https://www.cao8.cz/cs/is-merkur/is-merkur-denni>

Dostojevskij, Fjodor Michajlovič: Zločin a trest /P/ (překlad Jaroslav Hulák)
Erben, Karel Jaromír: Kytice /B/
Gogol, Nikolaj Vasiljevič: Revizor /D/ (překlad Zdeněk Mahler)
Havlíček Borovský, Karel: Tyrolské elegie /B/
Ibsen, Henrik: Nora /D/ (překlad Karel Kraus a Jan Rak)
Jirásek, Alois: Staré pověsti české /P/
Mácha, Karel Hynek: Máj /B/
Mácha, Karel Hynek: Márinka /P/
Lermontov, Michail Jurjevič: Démon /B/ (překlad Josef Hora)
Mrštíkové, Alois a Vilém: Maryša /D/
Němcová, Božena: Babička /P/
Neruda, Jan: Povídky malostranské /P/
Poe, Edgar Allan: Jáma a kyvadlo a jiné povídky (výbor) /P/ (překlad Josef Schwarz, vydání Odeon 1987)
Puškin, Alexandr Sergejevič: Evžen Oněgin /B/ (překlad Josef Hora)
Puškin, Alexandr Sergejevič: Piková dáma /P/ (překlad Bohumil Mathesius)
Rais, Karel Václav: Kalibův zločin /P/
Sienkiewicz, Henryk: Quo vadis /P/ (překlad Erich Sojka)
Stendhal: Červený a černý /P/ (překlad Otakar Levý)
Světlá, Karolina: Kříž u potoka /P/
Tolstoj, Lev Nikolajevič: Anna Kareninová /P/ (překlad Taťjana Hašková)
Wilde, Oscar: Jak je důležité míti Filipa /D/ (překlad J. Z. Novák)
Wilde, Oscar: Obraz Doriana Graye /P/ (překlad J. Z. Novák)
Wilde, Oscar: Šťastný princ a jiné pohádky /P/ (překlad J. Z. Novák)
Zeyer, Julius: Tři legendy o krucifixu /P/

7. Světová literatura 20. a 21. století – minimálně 4 literární díla

Brecht, Bertolt: Matka Kuráž a její děti /D/ (překlad Rudolf Vápeník)
Bulgakov, Michail: Mistr a Markétka /P/ (překlad Alena Morávková)
Camus, Albert: Cizinec /P/ (překlad Miloslav Žilina) Dürrenmatt,
Friedrich: Návštěva staré dámy /D/ (překlad Otakar Fencel)
Eco, Umberto: Jméno růže /P/ (překlad Zdeněk Frýbort)
Ferlinghetti, Lawrence: Čtu báseň, která nekončí (výbor poezie) /B/ (překlad Jan Zábrana)
Fitzgerald, Francis Scott: Velký Gatsby /P/ (překlad Lubomír Dorůžka)

Heller, Joseph: Hlava XXII /P/ (překlad Miroslav Jindra)
Hemingway, Ernest: Sbohem, armádo /P/ (překlad Josef Škvorecký)
Hemingway, Ernest: Stařec a moře /P/ (překlad František Vrba)
Jelinek, Elfriede: Pianistka /P/ (překlad Jitka Jílková)
Kafka, Franz: Proměna /P/ (překlad Vladimír Kafka)
Kesey, Ken: Vyhodíme ho z kola ven /P/ (překlad Jaroslav Kořán)
Lawrence, David Herbert: Milenec lady Chatterleyové /P/ (překlad František Vrba)
Mann, Thomas: Smrt v Benátkách /P/ (překlad Pavel Eisner)
McCarthy, Cormac: Cesta /P/ (překlad Jiří Hrubý)
Miller, Arthur: Smrt obchodního cestujícího /D/ (překlad Luba a Rudolf Pellarovi)
Moravia, Alberto: Horalka /P/ (překlad Jaroslav Pokorný a Alena Wildová)
Morgenstern, Christian: Šibeniční písně /B/ (překlad Josef Hiršal)
Orwell, George: 1984 /P/ (překlad Eva Šimečková)
Orwell, George: Farma zvířat /P/ (překlad Gabriel Gössel)
Prévert, Jacques: Slova /B/ (překlad Petr Skarlant)
Remarque, Erich Maria: Na západní frontě klid /P/ (překlad František Gel)
Rolland, Romain: Petr a Lucie /P/ (překlad Jaroslav Zaorálek)
Saint-Exupéry, Antoine de: Malý princ /P/ (překlad Zdeňka Stavinohová)
Shaw, George Bernard: Pygmalion /D/ (překlad Milan Lukeš)
Solženicyn, Alexandr: Jeden den Ivana Děnisoviče /P/ (překlad Sergej Machonin)
Steinbeck, John: O myších a lidech /P/ (překlad Vladimír Vondruška)
Styron, William: Sophiina volba /P/ (překlad Radoslav Nenadál)
Tolkien, John Ronald Reuel: Pán prstenů /P/ (překlad Stanislava Pošustová)
Vonnegut, Kurt: Játka č. 5 /P/ (překlad Jaroslav Kořán)

8. Česká literatura 20. a 21. století – minimálně 5 literárních děl

Bezruč, Petr: Slezské písně /B/
Čimrman, Jára – Smoljak, Ladislav – Svěrák, Zdeněk: Blaník /D/
Čapek, Karel: Bílá nemoc /D/
Čapek, Karel: Povídky z jedné kapsy /P/
Čapek, Karel: R. U. R. /D/
Čapek, Karel: Válka s mloky /P/
Deml, Jakub: Moji přátelé /B/
Dousková, Irena: Hrdý Budžes /P/

Dyk, Viktor: Krysař /P/
Fuks, Ladislav: Spalovač mrtvol /P/
Gellner, František: Po nás ať přijde potopa! /B/
Hašek, Jaroslav: Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války (1. díl) /P/
Havel, Václav: Audience /D/
Hrabal, Bohumil: Obsluhoval jsem anglického krále /P/
Hrabal, Bohumil: Ostře sledované vlaky /P/
Hrabě, Václav: Blues pro bláznivou holku /B/
Jirous, Ivan Martin: Magorovy labutí písně /B/
Kohout, Pavel: Katyně /P/
Kryl, Karel: Kníška Karla Kryla /B/
Kundera, Milan: Nesnesitelná lehkost bytí /P/
Kundera, Milan: Žert /P/
Nezval, Vítězslav: Básně noci /B/
Nezval, Vítězslav: Manon Lescaut /D/
Olbracht, Ivan: Biblické příběhy /P/
Olbracht, Ivan: Nikola Šuhaj loupežník /P/
Pavel, Ota: Smrt krásných srnců /P/ (vydání Československý spisovatel 1971)
Petiška, Eduard: Staré řecké báje a pověsti /P/
Rudiš, Jaroslav: Národní třída /P/
Seifert, Jaroslav: Býti básníkem /B/
Seifert, Jaroslav: Všecky krásy světa /P/
Soukupová, Petra: K moři /P/
Škvorecký, Josef: Zbabělci /P/
Urban, Miloš: Hastrman /P/
Vančura, Vladislav: Markéta Lazarová /P/
Viewegh, Michal: Báječná léta pod psa /P/
Voskovec, Jiří – Werich, Jan: Rub a líc /D/
Wolker, Jiří: Těžká hodina + Balada o námořníkovi /B/
Vysvětlivky: /B – poezie, P – próza, D – drama/

GYMNÁZIUM VODĚRADSKÁ, Praha 10

Školní seznam literárních děl k maturitě³¹

I. Světová a česká literatura do konce 18. století (alespoň 3 díla)			
1.	Epos o Gilgamešovi	B	překlad Lubor Matouš
2.	Bible: Genesis + Evangelium podle sv. Matouše	P	překlad Bible 21. století
3.	Sofoklés: Antigóné	D	překlad Ferdinand Stiebitz
4.	Eurípidés: Médeia	D	překlad Ferdinand Stiebitz
5.	Sofoklés: Král Oidipus	D	překlad Ferdinand Stiebitz
6.	Publius Ovidius Naso: Proměny	B	(překlad Ferdinand Stiebitz)
7.	Béowulf	B	překlad Jan Čermák
8.	Píseň o Rollandovi	B	překlad Jiří Pelán
9.	Kristiánova legenda	P	(Jaroslav Ludvíkovský – např. v souboru Středověké legendy o českých světcích)
10.	Kosmas: Kronika česká	P	překlad Karel Hrdina a Marie Bláhová
11.	Dante Alighieri: Božská komedie – Peklo	B	překlad Vladimír Mikeš
12.	Giovanni Boccaccio: Dekameron	P	(překlad Radovan Krátký)
13.	Život svaté Kateřiny	B	Překlad Jiří Pelán
14.	Podkoní a žák	B	---
15.	Jan ze Žatce: Oráč z Čech	P	překlad Jaromír Povejšil
16.	François Villon: Já, François Villon	B	překlad Otokar Fischer
17.	Francesco Petrarca: Sto sonetů Lauře	B	překlad Václav Renč
18.	William Shakespeare: Romeo a Julie	D	překlad Martin Hilský
19.	William Shakespeare: Hamlet	D	překlad Martin Hilský
20.	Miguel de Cervantes y Saavedra: Důmyslný rytíř Don Quijote de la Mancha	P	(překlad Václav Černý)
21.	Lope de Vega: Ovčí pramen	D	překlad Otokar Fischer
22.	Jan Amos Komenský: Labyrint světa a ráj srdce	P	---
23.	Molière: Lakomec	D	překlad Vladimír Mikeš
24.	Molière: Tartuffe	D	překlad Vladimír Mikeš
25.	Voltaire: Candide	P	překlad Radovan Krátký
26.	Johann Wolfgang Goethe: Utrpení mladého Werthera	P	(překlad Jana Zoubková)
27.	Denis Diderot: Jeptiška	P	překlad Věra Smetanová
28.	Choderlos de Laclos: Nebezpečné známosti	P	(překlad Dagmar Steinová)

II. Světová a česká literatura 19. století (alespoň 3 díla)			
29.	Jane Austenová: Pýcha a předsudek	P	(překlad Kateřina Hilská)
30.	Alexandr Sergejevič Puškin: Evžen Oněgin	B	překlad Olga Mašková
31.	Stendhal: Červený a černý	P	(překlad Otakar Levý)

³¹ Maturita. *Gymnázium Voděradská* [online]. Praha [cit. 2022-04-08]. Dostupné z: <https://www.gymvod.cz/maturita/?strana=2>

32.	Viktor Hugo: Chrám Matky Boží v Paříži	P	překlad Milena Tomášková
33.	Honoré de Balzac: Otec Goriot	P	překlad Božena Zimová
34.	Nikolaj Vasiljevič Gogol: Revizor	D	(překlad Zdeněk Mahler)
35.	Charles Dickens: Oliver Twist	P	(překlad Emanuel a Emanuela Tilschovi)
36.	Edgar Allan Poe: Jáma a kyvadlo a jiné povídky (celý výbor povídek)	P	překlad Josef Schwarz
37.	Edgar Allan Poe: Havran	B	překlady Martina Pokorného a Svatopluka Kadlece (nutná znalost obou)
38.	Emily Brontëová: Na Větrné hůrce	P	(překlad Kateřina Hilská)
39.	Gustav Flaubert: Paní Bovaryová	P	(překlad Eva Musilová)
40.	Charles Baudelaire: Květy zla	B	překlad Svatopluk Kadlec
41.	Fjodor Michajlovič Dostojevskij: Zločin a trest	P	(překlad Jaroslav Hulák)
42.	Émile Zola: Zabiják	P	(překlad Luděk Kárl)
43.	Lev Nikolajevič Tolstoj: Anna Kareninová	P	(překlad Taťjana Hašková)
44.	Alfred Jarry: Ubu králem	D	překlad Prokop Voskovec
45.	Oscar Wilde: Obraz Doriana Graye	P	(překlad Kateřina Hilská)
46.	Henryk Sienkiewicz: Quo vadis?	P	(překlad Erich Sojka)
47.	Edmond Rostand: Cyrano z Bergeracu	D	překlad Jaroslav Pokorný
48.	Karel Hynek Mácha: Máj	B	---
49.	František Ladislav Čelakovský: Ohlas písní českých	B	---
50.	Karel Havlíček Borovský: Křest sv. Vladimíra	B	---
51.	Josef Kajetán Tyl: Strakonický dudák	D	---
52.	Karel Jaromír Erben: Kytice	B	---
53.	Božena Němcová: Babička	P	---
54.	Jakub Arbes: Svatý Xaverius	P	---
55.	Jan Neruda: Povídky malostranské	P	---
56.	Jan Neruda: Balady a romance	B	---
57.	Gabriela Preissová: Její pastorkyňa	D	---
58.	Julius Zeyer: Tři legendy o krucifixu	P	---
59.	Alois a Vilém Mrštíkovi: Maryša	D	---
60.	Karel Hlaváček: Pozdě k ránu	B	---

III. Světová literatura 20. a 21. století (alespoň 4 díla)			
61.	Anton Pavlovič Čechov: Višňový sad	D	překlad Leoš Suchařípa
62.	Guillaume Apollinaire: Pásmo	B	překlad Karel Čapek
63.	George Bernard Shaw: Pygmalion	D	překlad Milan Lukeš
64.	Thomas Mann: Smrt v Benátkách	P	(překlad Jitka Fučíková)
65.	Franz Kafka: Proces	P	překlad Pavel Eisner
66.	Franz Kafka: Proměna	P	překlad Vladimír Kafka

67.	Romain Rolland: Petr a Lucie	P	(překlad Jaroslav Zaorálek)
68.	Virginia Woolfová: Paní Dallowayová	P	překlad Kateřina Hilská
69.	Francis Scott Fitzgerald: Velký Gatsby	P	(překlad Lubomír Dorůžka)
70.	Ernest Hemingway: Sbohem, armádo	P	(překlad Josef Škvorecký)
71.	Erich Maria Remarque: Na západní frontě klid	P	(překlad František Gel)
72.	Aldous Huxley: Konec civilizace	P	(překlad Josef Kostohryz)
73.	John Steinbeck: O myších a lidech	P	překlad Vladimír Vendyš
74.	Jean-Paul Sartre: Zed' (celý výbor povídek)	P	(překlad Josef Čermák a Eva Musilová)
75.	Albert Camus: Cizinec	P	(překlad Miroslav Žilina)
76.	Antoine de Saint-Exupéry: Malý princ	P	(překlad Zdeňka Stavinohová)
77.	George Orwell: Farma zvířat	P	(překlad Gabriel Gössel)
78.	Anne Franková: Deník Anny Frankové	P	(překlad Miroslav Drápal a Michaela Jacobsenová)
79.	George Orwell: 1984	P	překlad Eva Šimečková
80.	Eugène Ionesco: Plešatá zpěvačka	D	překlad Ivan Zmatlík
81.	William Saroyan: Tracyho tygr	P	překlad Jiří Josek
82.	Jerome David Salinger: Kdo chytá v žitě	P	překlad Luba a Rudolf Pellarovi
83.	Ernest Hemingway: Stařec a moře	P	(překlad František Vrba)
84.	Samuel Beckett: Čekání na Godota	D	(překlad Patrik Ouředník)
85.	John Ronald Reuel Tolkien: Pán prstenů	P	překlad Stanislava Pošustová
86.	Tennessee Williams: Kočka na rozpálené plechové střeše	D	překlad Luba a Rudolf Pellarovi
87.	Vladimir Nabokov: Lolita	P	překlad Pavel Dominik
88.	Friedrich Dürrenmatt: Návštěva staré dámy	D	překlad Jiří Stach
89.	Allen Ginsberg: Kvílení	B	překlad Jan Zábřana
90.	Alberto Moravia: Horalka	P	překlad Jaroslav Pokorný a Alena Wildová
91.	Jack Kerouac: Na cestě	P	(překlad Jiří Josek)
92.	Lawrence Ferlinghetti: Startuji ze San Francisca	B	překlad Jan Zábřana
93.	Edward Albee: Kdo se bojí Virginie Woolfové	D	(překlad Luba a Rudolf Pellarovi)
94.	Alexandr Isajevič Solženicyn: Jeden den Ivana Děnisoviče	P	překlad Sergej Machonin
95.	Anthony Burgess: Mechanický pomeranč	P	překlad Ladislav Šenkyřík
96.	Gabriel García Márquez: Sto roků samoty	P	překlad Vladimír Medek
97.	Richard Brautigan: V melounovém cukru	P	překlad Olga Špilarová
98.	William Styron: Sophiina volba	P	překlad Radoslav Nenadál
99.	Umberto Eco: Jméno růže	P	překlad Zdeněk Frýbort
100.	Margaret Atwoodová: Příběh služebnice	P	překlad Veronika Lásková
101.	Haruki Murakami: Norské dřevo	P	překlad Tomáš Jurkovič
102.	Michael Cunningham: Hodiny	P	překlad Miroslav Jindra
103.	Andrzej Sapkowski: Paní jezera	P	překlad Stanislav Komárek
104.	Ian McEwan: Pokání	P	překlad Marie Válková

105.	Cormac McCarthy: Cesta	P	překlad Jiří Hrubý
106.	Charles Bukowski: Tvrdej chleba	B	překlad Bob Hýsek
107.	Kazuo Ishiguro: Pohřbený obr	P	překlad Lenka Sobotová
108.	Michal Hvorecký: Troll	P	překlad Martina Bekešová

IV. Česká literatura 20. a 21. století (alespoň 4 díla)

109.	Viktor Dyk: Krysař	P	---
110.	Jaroslav Hašek: Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války (1. díl)	P	---
111.	Jiří Wolker: Těžká hodina	B	---
112.	Jaroslav Seifert: Slavík zpívá špatně	B	---
113.	Vítězslav Nezval: Edison	B	---
114.	Vladislav Vančura: Marketa Lazarová	P	---
115.	Ivan Olbracht: Nikola Šuhaj loupežník	P	---
116.	Karel Čapek: Válka s Mloky	P	---
117.	Jaroslav Havlíček: Petrolejové lampy	P	---
118.	Jiří Voskovec – Jan Werich: Balada z hadrů	D	---
119.	Karel Čapek: Bílá nemoc	D	---
120.	František Halas: Torzo naděje	B	---
121.	František Hrubín: Hirošima	B	---
122.	Josef Kainar: Nové mýty	B	---
123.	Jiří Kolář: Roky ve dnech	B	---
124.	Josef Škvorecký: Zbabělci	P	---
125.	Oldřich Mikulášek: Ortely a milosti	B	---
126.	František Hrubín: Romance pro křídlovku	B	---
127.	Ladislav Fuks: Pan Theodor Mundstock	P	---
128.	Václav Havel: Zahradní slavnost	D	---
129.	Arnošt Lustig: Modlitba pro Kateřinu Horovitzovou	P	---
130.	Václav Hrabě: Blues pro bláznivou holku a jiné básně	B	---
131.	Jan Skácel: Smuténka	B	---
132.	Bohumil Hrabal: Ostře sledované vlaky	P	---
133.	Milan Kundera: Žert	P	---
134.	Ludvík Vaculík: Morčata	P	---
135.	Ota Pavel: Smrt krásných srnců	P	---
136.	Bohumil Hrabal: Obsluhoval jsem anglického krále	P	---
137.	Bohuslav Reynek: Odlet vlaštovek	B	---
138.	Jaroslav Seifert: Morový sloup	B	---
139.	Ladislav Smoljak – Zdeněk Svěrák: Dlouhý, Široký a Krátkozraký	D	---
140.	Václav Havel: Audience	D	---
141.	Ivan Klíma: Moje první lásky	P	---
142.	Ivan Martin Jirous: Magorovy labutí písně	B	---
143.	Michal Viewegh: Báječná léta pod psa	P	---
144.	Ivan Wernisch: Doupě latinářů	B	---

145.	Jáchym Topol: Anděl	P	---
146.	Irena Dousková: Hrdý Budžes	P	---
147.	Květa Legátová: Jozova Hanule	P	---
148.	Petra Hůlová: Paměť mojí babičce	P	---
149.	Miloš Urban: Stín katedrály	P	---
150.	Petr Šabach: Občanský průkaz	P	---
151.	Ladislav Smoljak – Zdeněk Svěrák: České nebe	D	---
152.	Jaroslav Rudiš: Konec punku v Helsinkách	P	---
153.	Alena Mornštajnová: Hana	P	---
154.	Anna Cima: Probudím se na Šibuji	P	---
155.	Karin Lednická: Šikmý kostel	P	---

Kritéria pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce

Žák vybírá 20 literárních děl	Světová a česká literatura do konce 18. století	min. 3 literární díla
	Světová a česká literatura 19. století	min. 3 literární díla
	Světová literatura 20. a 21. století	min. 4 literární díla
	Česká literatura 20. a 21. století	min. 4 literárních děl
Minimálně třemi literárními díly musí být v seznamu žáka zastoupena próza (P), poezie (B), drama (D). Seznam žáka může obsahovat maximálně dvě díla od jednoho autora. Překlad cizojazyčných děl je seznamem závazně stanoven.		

SOŠ A SOU Vocelova, Hradec Králové³²

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Hradec Králové, Vocelova 1338
Vocelova 1338/2, 500 02 Hradec Králové, tel.: 495 212 861, www.vocelova.cz, Vocelova

Maturitní seznam literárních děl pro zkoušku z předmětu Český jazyk a literatura

Maturitní seznam literárních děl a kritéria jsou platná i pro opravňovací zkoušku a náhradní zkoušku.

Maturitní seznam 72 literárních děl pro ústní zkoušku z předmětu Český jazyk a literatura:

Období	Autor	Dílo	Překlad	Literární druh	
Světová a česká lit. do konce 18. st.	1.	Evangelium podle Lukáše	Mareček, P.	Próza	
	2.	Boccaccio, G.	Dekameron	Krátký, R.	Próza
	3.	Shakespeare, W.	Romeo a Julie	Saudek, E. A.	Drama
	4.	Shakespeare, W.	Othello	Saudek, E. A.	Drama
	5.	de Cervantes y Saavedra, M.	Důmyslný rytíř don Quijote de la Mancha	Černý, V. a Mikeš, V.	Próza
	6.	Molière	Lakomec	Saudková, V.	Drama
	7.	Defoe, D.	Robinson Crusoe	Pleva, J. V.	Próza
	8.	Kosmas	Kronika česká		Próza
	9.	Komenský, J. A.	Labyrint světa a ráj srdce		Próza
Světová a česká literatura do konce 19. století	10.	Puškin, A. S.	Evžen Oněgin	Mašková, O.	Básnické dílo
	11.	Dumas, A.	Hrabě Monte Cristo	Tomášková, M. a Vladislav, J.	Próza
	12.	Dumas, A.	Tři mušketýři	Brož, M.	Próza
	13.	Hugo, V.	Bídničci	Pavloušková, Z.	Próza
	14.	Gogol, N. V.	Revizor	Mířová, K.	Drama
	15.	Poe, E. A.	Jáma a kyvadlo a jiné povídky	Schwarz, J.	Próza
	16.	Tolstoj, L. N.	Anna Karenina	Hašková, T.	Próza
	17.	Dickens, Ch.	Oliver Twist	Tilschovi, E. a E.	Próza
	18.	Dickens, Ch.	Nadějně vyhlídky	Tilschovi, E. a E.	Próza
	19.	Wilde, O.	Pohádky	Novák, J. Z.	Próza
	20.	Wilde, O.	Obraz Doriana Graye	Novák, J. Z.	Próza
	21.	Maupassant, G.	Kulička	Kárl, L.	Próza
	22.	Mácha, K. H.	Máj		Básnické dílo
	23.	Erben, K. J.	Kytice		Básnické dílo
	24.	Tyl, J. K.	Strakonický dudák		Drama
	25.	Němcová, B.	Babička		Próza
	26.	Němcová, B.	Divá Bára		Próza
	27.	Borovský, K. H.	Král Lávra		Básnické dílo
	28.	Borovský, K. H.	Tyrolské elegie		Básnické dílo
	29.	Neruda, J.	Malostranské povídky		Próza
	30.	Vrchlický, J.	Noc na Karlštejně		Drama
	31.	Jirásek, A.	Staré pověsti české		Próza
	32.	Mrštikové, A., V.	Maryša		Drama

³² Český jazyk a literatura. SOŠ a SOU Vocelova [online]. Hradec Králové [cit. 2022-04-08]. Dostupné z: <https://www.sosasou-vocelova.cz/maturitni-zkousky/struktura-a-temata-maturitnich-zkousek/cesky-jazyk-a-literatura-pdf/>

Období	Autor	Dílo	Překlad	Literární druh	
Světová literatura 20. a 21. století	33.	Burgess, A.	Mechanický pomeranč	Šenkyřík, L.	Próza
	34.	Doyle, A. C.	Pes baskervillský	Gel, F.	Próza
	35.	Hemingway, E.	Stařec a moře	Vrba, F.	Próza
	36.	Hemingway, E.	Komu zvoní hrana	Valja, J.	Próza
	37.	Orwell, G.	Farma zvířat	Gössel, G.	Próza
	38.	Remarque, E. M.	Na západní frontě klid	Gel, F.	Próza
	39.	Remarque, E. M.	Tři kamarádi	Houba, K.	Próza
	40.	Ryan, P.	Jak jsem vyhrál válku	Vrba, F.	Próza
	41.	Rolland, R.	Petr a Lucie	Zaorálek, J.	Próza
	42.	Steinbeck, J.	O myších a lidech	Vendyš, V. a Knotková-Čapková, B.	Próza
	43.	de Saint-Exupéry, A.	Malý princ	Stavínohová, Z.	Próza
	44.	Moravia, A.	Horalka	Pokorný, J. a Wildová, A.	Próza
	45.	Moravia, A.	Římanka	Čep, V.	Próza
	Česká literatura 20. a 21. století	46.	Kerouac, J.	Na cestě	Jusek, J.
47.		Styron, W.	Suphina volba	Nenadál, R.	Próza
48.		Christiane, F.	My děti ze stanice Zoo	Soukupová, Z.	Próza
49.		Bezruč, P.	Slezské písně		Básnické dílo
50.		Dyk, V.	Krysař		Próza
51.		Bass, E.	Klapzubova jedenáctka		Próza
52.		Olbracht, I.	Nikola Šuhaj loupežník		Próza
53.		Havlíček, J.	Neviditelný		Próza
54.		Havlíček, J.	Petrolejové lampy		Próza
55.		Varičura, V.	Markéta Lazarová		Próza
56.		Vančura, V.	Rozmarné léto		Próza
57.		Čapek, K.	R.U.R.		Drama
58.		Čapek, K.	Bílá nemoc		Drama
59.		Ilašek, J.	Osudy dobrého vojáka Švejka - 1. díl		Próza
60.		Jirotka, Z.	Saturnin		Próza
61.		Poláček, K.	Dylo nás pět		Próza
62.		Otčenášek, J.	Romeo, Julie a tma		Próza
63.	Kaplický, V.	Kladivo na čarodějnice		Próza	
64.	Irbal, B.	Ostře sledované vlaky		Próza	
65.	Irbal, B.	Postřižiny		Próza	
66.	Pavel, O.	Smrt krásných srnců		Próza	
67.	Drda, J.	Němá barikáda		Próza	
68.	Škvorecký, J.	Tankový praporek		Próza	
69.	Škvorecký, J.	Zbabělci		Próza	
70.	John, R.	Memento		Próza	
71.	Vicwegh, M.	Báječná léta pod psa		Próza	
72.	Lustig, A.	Modlitba pro Kateřinu Ilorowitzovou		Próza	

Kritéria pro sestavení vlastního seznamu literárních děl žákem:

1. Počet literárních děl v žákovském seznamu – 20 literárních děl.
2. Z období - Světová a česká literatura do konce 18. století – vybrat minimálně 2 díla.
3. Z období - Světová a česká literatura do konce 19. století – vybrat minimálně 3 díla.
4. Z období - Světová literatura 20. a 21. století – vybrat minimálně 4 díla.
5. Z období - Česká literatura 20. a 21. století – vybrat minimálně 5 děl.
6. V seznamu literárních děl žáka musí být zastoupeny tyto literární druhy:

Drama	– vybrat minimálně	2 díla.
Básnické dílo	– vybrat minimálně	2 díla.
Próza.	– vybrat minimálně	2 díla.
7. Termín odevzdání žákovského seznamu žákovského literárních děl:

pro jarní zkušební období	do 31. března roku, v němž se maturitní zkouška koná,
pro podzimní zkušební období	do 30. června roku, v němž se maturitní zkouška koná.

V Hradci Králové 30. září 2021

Ing. Lukáš Nepokoj, ředitel školy